

"אדם במלחמה"

אסופת סיפורים על אומץ

בהשראת אירועי ה-7/10/23 כ'ב בתשרי, שמחת תורה תשפ"ד

החוברת הנה אסופת סיפורים שנוצרה במהלך מלחמת 'חרבות ברזל'.

מלחמה שפרצה בהפתעה ב'שבעה באוקטובר' בעקבות פשיטות רצחניות של ארגון הטרור 'חמאס' ליישובי ולבסיסי עוטף עזה ולמדינת ישראל.

ההפתעה הייתה גדולה וההשלכות היו, והן עדיין כואבות ומטלטלות לעם ישראל ולמדינת ישראל, לתושבי קיבוצי ומושבי ה"עוטף", ל"שדרות", 'אופקים', לחוגגים במסיבת ה"נובה", לחיילים ולכוחות הביטחון שהתגייסו מיד להגן על האזרחים והמדינה.

במהלך הקרבות אותרה קבוצה של סופרים וכותבים שירדו לשטח להיפגש עם החיילים שיצאו לשטחי ההפוגה כשהזיכרונות עדיין טריים.

המפגשים שהתקיימו במהלך האירועים הניבו סיפורי חוויות אותנטיים, שחלקם אולי קשים לקריאה, אך הם מבטאים את הרוח, האומץ והנחישות שעמם פעלו ובשום שלב לא כבו.

מזמינים אתכם/ן לצאת למסע אותנטי עם הלוחמים ולחלוק איתם את הרגעים שחוו.

תודות

- לעורכת (מיל') ניצה חי על היוזמה והמיזם של איסוף הסיפורים והפקת החוברת.
- ל"קרן ליאור" - 'תרבות ואומנות לחיילי צה"ל', על תרומתה לאיתור הסופרים והכותבים, שפעלו בהתנדבות ותרמו מכישרונם בקיום שיחות עם לוחמים וכתבת סיפורים ברוח החוויות ששמעו בזמן המלחמה.

יחידת תרבות וכלים חינוכיים, חיל החינוך והנוער, צה"ל

רמ"ח חינוך: אל"מ שירה רודברג

מפקדת יחידה: סא"ל רעות שלום

מפקדת מט"ח: רס"ן עדי המאירי

מאיירת ומעצבת: סטודיו, מט"ח, רב"ט אוה לושניקובה

ישראל, אוקטובר 23 - אפריל 24

חזרתי ירמי

מוגש לכם בזה הקובץ "אדם במלחמה", אסופה של עדויות שנכתבו כסיפורים קצרים על ידי סופרים וסופרות מובחרים מפיהם של חיילי סדיר ומילואים, על בסיס אירועים אמיתיים וחוויות מהשטח אשר בהם היו מעורבים בשבעה באוקטובר ובמהלך מלחמת 'חרבות ברזל':

כמו בכל מלחמה, גם במלחמה זו האדם ניצב במרכזו של שדה הקרב. האדם הלוחם, הנאבק באויב, בפחדיו וביצריו. האדם המעפיל לפסגות הגבורה ומתמודד עם תהום רבה. האדם הנושא על כתפיו את גורל האומה, את גורל רעיו ואת גורלו הוא. האדם אשר בשדה הקרב, כשהוא מיוזע, מאובק ולעיתים שותת דם, ממשיך בתעוזה לתוך הלא נודע.

מאז ומעולם המלחמה היתה מפגש בין אנשים, מפגש בין ערכים, מפגש בין אידאות, מפגש בין פעולות ותוצאות, שאותו יישא עמו האדם עד ליומו האחרון.

כל אחד מהכותבות והכותבים אשר נטלו חלק במיזם נטל את גרעין האירועים האמיתיים ממקור ראשון - מעדויותיהם ותיאוריהם של חיילים ומפקדים בשטח, וסיפר אותו מנקודת המבט האישית שלו, מוסיף לו את הדמיון המשלים שלו כיוצר וכאדם.

כל הסיפורים שתקראו בחוברת זו מהווים תזכורת ועדות לטראומה הקולקטיבית שעברה על מדינת ישראל ועל עם ישראל בשביעי באוקטובר, מחד, והנצחה של הגבורה הצבאית והאזרחית שהפגינו רבים ורבות באותו יום ולאחריו, מאידך.

אבקש להודות לכל הגיבורים שמסרו את סיפורם ולכל הסופרים והסופרות שהתמסרו לספר אותו. סיפורים אלו הם מעט שבמעט מאין ספור אלו שנכתבו בדם, באש וביזע באותו יום מר ונורא ובמלחמה הארוכה, בכל החזיתות.

ייתכן שאסופה זו תעודד אחרים לעלות את סיפורם על הכתב וקולמוסם יחרוש תלם בשדות הקרב ובשדות חיינו.

סיפורי הגבורה שלהם ימשיכו להוות מופת לדורות ויעניקו לנו תקווה חדשה למחר.

לא נפסיק להילחם למען חירות ישראל.

לא נחדל מלספר את סיפורי הארץ ומגיניה.

אופיר ליוס, אליה אל תא"ל
קצין החינוך והנוער הראשי

תוכן עניינים

15 ליעד שהם

הריח של היין

14 ליעד שהם

נקודה שחורה

12 ליעד שהם

מחפה עליך

6 ליעד שהם

רגעים של
מלחמה

37 ישי אראל

אבל למה...

33 מירב קובאץ
אוסטרובסקי

מוסר כליות

26 ניבה רטנר

סיפור אישי

18 יובל ברגר

המשקל

64 דולב מור

תדר

50 ישי אראל

כי מעפר באת

47 רויטל
גורנשטיין

מפקדת על
מפלצת

רגעים של מלחמה – ליעד שהם

שמע ישראל

מלחמה על שיהיה

עם סמל לזיכרון ולתקווה, לזכור ולחיות

מרחבים ירוקים, שדות חרושים, עצי מטע מלאי כל טוב, גבעות עגולות שמתחשק ללטף, כמה יפה היא התבל. משעמם.

לירות גז על רועה צאן שמתקרב לגדר זה לא מה שהוכשרת אליו בצה"ל. אז בינתיים מעבירים את הזמן: עושים על האש, עושים סיורים, עושים שקשוקות, עושים סיורים, מתכננים טיול לרגילה הבאה, עושים סיורים ובכל זאת יורים פה ושם גז על רועים שמתקרבים יותר מידי, משחקים פוקר סטירות, עושים סיורים, צוחקים. הרבה צוחקים. עוד חודש עוטף ירושלים ואחר כך ג'נין. שם כבר לא יהיה מקום לצחוקים.

ועדיין, צ' המ"פ כל הזמן דואג. כאילו אנחנו מינימום בלבנון. בוחן אותנו כל הזמן איפה יש שערים, איפה ספארי, איפה הכי מסוכן. כאילו משהו הולך לקרות. מה כבר יכול לקרות?

כשהשמש עולה או שוקעת היא כמו פאם פאטאל: הכי יפה אבל גם הכי מסוכנת, כי הראות הכי פחות טובה. צ', המ"פ בסיור. אתה עדיין בחדר, במיטה. חולם על חדר אחר. חדר שאין בו עוד שישה גברים. אלא אותה.

בשעה שש ועשרים "צבע אדום". אתה לובש במהירות מדי ב', לוקח קסדה, בירכיות, נשק ורץ לחדר אוכל המשמש מרחב מוגן. יש לך חמש עשרה שניות. בדרך חושב שעכשיו באמת נדפקתם, שאין סיכוי שיוצאים שבת, שייקח עוד הרבה זמן עד שלא תהיה עם שישה גברים בחדר. מ' אומר שהלך על "פסטיבל האינדי" בשבוע הבא. ואז הודעה בקשר מצ' שמחסירה פעימה: אירוע מורכב. "מחבלים בדרך למוצב".

אצל צ' הכל תמיד כל כך רציני, אתה מרגיע את עצמך. אירוע מורכב. בדוק הגזמה. אבל אז יריות. ועוד יריות.

אתה חושב בטח שניים שלושה שחצו את הגבול. יורים לפני שהגיעו. חיילים בכאילו. מבזבזים תחמושת. ע' ואתה רצים לעבר מגדל השמירה. המגדל לא ממוגן אבל יאפשר לך לראות, להוריד אותם משם.

השמש מטפסת לאיטה ובכל זאת אתה רואה היטב. לא שניים או שלושה. עשרות... והם בדרך אליך. מזל שצ' נתן לך את ההתראה. אחר כך, בבית החולים, תבין שאלו היו שתי דקות שהצילו לך ולעוד הרבה את החיים.

אתה יורה מהמגדל. הם יורים עליך בחזרה. עוד ועוד יריות. אתה יודע שאתה חשוף ולא מוגן שם למעלה, אבל ממשיך לירות. כשע' נפצע כשהוא מקבל כדור בווסט וכדור לקסדה, אתה מבין שצריך לשנות עמדה.

רימונים עפים מעליך, לידך. כדורים שורקים מכל עבר. אתה יורה בחזרה. מרגיש כאילו אתה באיזה משחק מחשב, ומזכיר לעצמך שאתה לא. אלה החיים האמיתיים. הפסטורליה נעלמה ואת מקומה תפסה המלחמה.

חיילים חלקם פצועים נכנסים לחדר האוכל ואתה וג' מעניקים להם חיפוי. אתה עומד, ג' כורע. צמודים. יורים. אתה חושב כמה טוב שג' לידך. אתה מרגיש בטוח לידו. אתה יורה לו מעל הראש. עוד ועוד חיילים מצליחים להיכנס לחדר האוכל. אתה מרגיש טוב עם עצמך. אתה עוד לא יודע שזה יהיה הרגע האחרון שתרגיש בו טוב.

ג' מקבל כדור בראש ונופל. הוא צונח למרגלותיך. למרות שאתה לא רוצה, כל כך לא רוצה, אתה מייד מבין: ג' מת. ג' האהוב, מת.

כל הזמן יורים ויורים. אתה מסלק במהירות את המחשבה שהכדור שכוון אליו היה יכול להגיע אליך, שהכדורים ששורקים לך מעל הראש יכולים להשלים את העבודה, וממשיך לירות. למרות שהכי היית רוצה, למשוך את גופתו של ג' לחדר האוכל, לגונן עליו, אתה מבין שאינך יכול.

קנה שחור מבצבץ מהבטונדה בש"ג, ואתה מבין שהוא מכוון ישר אליך, שעוד שנייה אתה תגמור כמו ג'. כשאין עוד חיילים לחפות עליהם אתה נכנס לחדר האוכל.

חדר האוכל הפוך. מי שנמצא שם הזיז מקררים, שולחנות עץ, יצר מעין חומה. כמו שילדים עושים. אתה מדלג לצד השני שלה. אין שם ילדים ואין שם משחקים. יש פצועים, הרבה פצועים. הריח בחדר האוכל גרם לך תמיד קצת בחילה. הריח שעולה ממנו עכשיו, תערובת של דם, זיעה אבק שריפה, גורם לך להתגעגע לריח ההוא. ואין אור. יש רק חושך. עוד מעט תיזכר שגם אין קליטה.

אתה סופר מהר. אתם שבעה לוחמים. השאר הם תומכי לחימה. אתה מבין שהכל תלוי בכם. כמו במערבון ההוא, שאבא שלך אוהב. "שבעת המופלאים". המפק"צ שלכם הוא ר'. האיש שלא יודע לחייך. דווקא הוא עכשיו מפקד על האירוע.

אתה מסתתר מאחורי החומה, ומכוון את הנשק לכניסה. בין הכניסה לחומה יש כמה מטרים. המרחק הזה הוא מה שיאפשר לכם לחסל אותם אם יכנסו. "כשיכנסו", אתה מתקן לעצמך בראש.

מתחתיך מישוהו נאנק מכאבים. אומר שכואב לו הגב, שכואבת לו הרגל. הוא מדמם. אתה לא יודע מה לעשות איתו, איך לעזור לו. הדבר הראשון שעולה לך בראש הוא חוסם עורקים, אז אתה עושה חוסם עורקים. אחרי זה יספרו לך שהצלת לו את החיים. אתה מחפש בעיניך שני חובשים מהצוות, ומתאכזב לראות שהם אינם בחדר האוכל. מישוהו אומר שהם רצו לעזור לפצועים של גדוד חמישים בשער המשנה של הבסיס. אתה מתפלל שהם בסדר. בשלב זה אינך יודע דבר. בדיעבד יספרו לך שהם נהרגו כשהם מטפלים בפצועים.

אתה שומע אותם מתקרבים. הם ממש ליד. רק קירות חדר האוכל מפרידים ביניכם. הם צועקים בערבית ובעברית קוראים לכם להכנע. "זין נכנע!" אין אפשרות לצאת. אתם מוקפים. הם רבים ואתם מעטים. המשפט הזה זורק אותך לסיפורים שסיפרו לך בילדות. סיפורים שאמרו לך שאין סיכוי שיחזרו על עצמם, שאתה לא האמנת שיחזרו על עצמם. והנה, אתה.

רימון ראשון נזרק לחדר האוכל. הוא מתגלגל כמו כדור בשטח שבין הכניסה לבין החומה. אתה סופר ושם ידיים על הראש. הרימון מתפוצץ. רעש מחריש אוזניים. ריח מחניק של אבק שריפה. גל של חום מציף את חדר האוכל. אתה נושם. בודק את הגוף. אין פציעות.

ואז הוא נכנס. המחבל הראשון. ואתה יורה. הוא נופל. פעם ראשונה שהרגת בן אדם. אבל אתה לא נותן לעצמך לחשוב על זה. אתה מחכה לשני. במקומו מגיע עוד רימון. אתה שוב סופר ושוב מניח ידיים על הראש. ושוב פיצוץ מחריש אוזניים, חום, מחנק. ושוב, נושם נשימה עמוקה ושוב בודק את עצמך ועכשיו גם את האחרים. אתה עדין בחיים. מכוון את הנשק לכניסה ויורה ויורה ויורה, שאף אחד לא יחשוב אפילו להיכנס ולצאת בחיים. עד שר' אומר להפסיק לירות. צריך לחסוך בכדורים. עכשיו על כל רימון רק כדור אחד, הוא אומר. אתה חושב שכל הרצינות הזאת שלו, קור הרוח שבגללו יש כאלה שלא אהבו אותו, אולי הם מה שישאיר אותך בחיים.

ובין רימון לרימון - דממה. והדממה היא הכי קשה, כי לדממה חודרות המחשבות. ואתה מדמיין את המשפחה מקבלת את ההודעה, את אמא מקריאה איזה שיר, כמו ההורים השכולים בטקסים בבית הספר, בצופים. אתה שוב חושב עליה ועל הזמן הקצר שהיה לכם ביחד, מדמיין אותה בוכה כשהיא מקבלת את ההודעה. כדי להרגיע את עצמך אתה משנן לעצמך מספרים: מספרי תעודות זהות, מספרים אישיים, מספרי טלפון, כמו שלימדו אותך. העיקר לא לחשוב. להעסיק את הראש במשהו אחר. אבל המחשבות הן כמו הרימונים שהמחבלים זורקים, הן לא מבקשות אישור, הן פשוט נכנסות. ואז אתה מסתכל לצדדים ומביט על חברים שלך. והמחשבה על כך שאתה צריך להיות שם בשבילם נותנת לך יותר כוח מכל המספרים יחד.

בחדר האוכל אין קליטה. חיילים כותבים למפקדים שלהם, לחברים שלהם, לכל מי שהם מכירים, שיבואו לתגבר אותנו, שעוד רגע כולנו מתים. כוס אומו, למה אתם לא עונים? תענו. אבל אף אחד לא עונה. הבקשות שלנו תקועות איתנו בחדר האוכל. אתה חושב על המשפחה, החברים, עליה, שיקראו את ההודעות האלה אחרי שתמות. רק שלא תטעה בעברית כי זה יעצבן את אמא. מזה גם המוות לא יציל.

המחשבות מפסיקות רק כשזורקים רימונים לחדר האוכל, אז אתה שוב נדרך.

אבק השריפה מחניק. אתה צמא. אנשים מקיאים לידך. גם אתה. מישהו מגיש לך תפוח. תיקח רק ביס אחד. קצת מים. סוכר. ביס קטן. יש תפוח אחד לכולם.

אחד הטבחים קם ואומר שדי, חלאס, נמאס לו. הוא חייב סיגריה. כמה דקות והוא חוזר. "מה יוצא?" שואלים אותו. סיגריה קטנה הוא אומר ומתחיל להתקדם לעבר הדלת. מישהו מוריד אותו בכוח חזרה לרצפה. כשתספר את הסיפור הזה בדיעבד, אנשים יצחקו בקטע הזה.

"איפה צה"ל?" אנשים ממלמלים כשהמחבלים ממשיכים לירות בחוץ, קוראים לכם שתיכנעו. "איפה, לעזאזל, צה"ל?" חמישים שנה, אתה חושב. חמישים שנה ויום. הסיפורים ששמעת מאמא ואבא, בבית הספר, בצופים, בצבא, על המלחמה ההיא, כבר לא נראים לך כמו איזה פנטזיה מעולם אחר.

ואז פיצוץ חזק יותר מכל מה ששמעת, מהצד השני של חדר האוכל. הם מנסים לפרוץ. אין סיכוי שהקיר יחזיק את הפיצוץ הזה. אבל הוא מחזיק.

ע' מנצל את הזמן כדי לפתוח חלון ולהוציא את היד. כמו נוח בתיבה. אלא שע' לא משלח יונה. הוא משלח נייד. נייד עמוס בקריאות לעזרה. עכשיו הם יבואו, אתה אומר לעצמך. אחר כך יספרו לך שהאנשים ששלחתם להם קריאות עזרה היו זקוקים לעזרה לא פחות מכם, חלקם כבר לא היו בין החיים.

ופתאום רעש של מסוק קרב. השמחה שממלאת אותך מזכירה לך סיפורים על אנשים שנקלעו לאי בודד. זהו, עכשיו זה יגמר, אתה אומר לעצמך. כמו רובינזון קרוזו ייקחו אותנו לחוף מבטחים. אתה שומע את היריות של המסוק מתקרבות. ופתאום אתה מבין שהן מתקרבות יותר מידי. ואז הן יורות על חדר האוכל. ואתה מבין שהוא יורה עליך. אתה קולט שהם לא יודעים שאתה שם בפנים, שהם חושבים שאתם מתים ובחדר האוכל יש מחבלים.

רימון ועוד רימון נזרקים. כמה נשק יש להם? המחשבה שהם יזרקו משהו אחר שיחנוק אתכם בפנים מקפיאה לך את הדם, למרות החום ששורר בחדר האוכל. ריח הדם, המחנק והחום, גורמים לך להקיא. אתה לא היחיד.

אתה שומע יריה מנשק מושתק. בהתחלה אתה חושב שאתה מדמיין. כמו שנדמה שמרגישים טפטוף אבל לא בטוחים. ואז עוד ירייה ועוד אחת. גם אחרים שומעים אותן. ר' אומר שעכשיו צריך להיות יותר דרוכים. יחידות מיוחדות של צה"ל מגיעות וזה אומר שעכשיו המחבלים עם הגב לקיר. תמיד הכי חשוך לפני עלות השחר.

קול היריות מתקרב. ואז מישהו בחוץ צועק, "צה"ל. שייטת 13." מישהו לידך עונה לו, "גם אנחנו צה"ל." כמו שני חברים שמצאו זה את זה בחשיכה מוחלטת.

האם זה באמת צה"ל? העברית של המחבלים היתה גם היא טובה.

אתה והחיילים שאיתך שואלים שאלות: "מאיפה אתם", "מי המפקדים שלכם", "את מי אתם מכירים". כאילו זה מפגש חברתי. אבל זה לא. הנשק שלך כל הזמן מכוון לכניסה. מהשאלות אליכם אתה מבין שגם הם לא בטוחים לגביכם, שאולי חושבים שחדר האוכל זה מלכודת, שאתם בני ערובה בידי מחבלים.

"שמע ישראל", מישהו צועק מבחוץ.

"אדוני אלוהינו", מישהו לידך עונה, והמלים האלה שלקוחות ממציאות אחרת גורמות לך להתרגשות.

"אדוני אחד", הוא מחזיר.

מחפה עליך

ליעד שהם

מזאוס אן שימו
עם סמ"כ רחמי אלוז איכוסלים, כס"פ באטיבא גומנימ 215

למרות שכבר היה מאוחר, שגיא רצה למשוך את הלילה. לכאורה הכל היה אותו הדבר: אותו מועדון, אותם השירים, אותם חבר'ה, שהוא כבר מכיר שנים, ועדיין כשהתחילו כמה מהחבר'ה לומר שמאוחר והגיע זמן לחתוך, לחזור הביתה, הוא לא רצה. משהו שלא הצליח להגדיר אמר לו שהם צריכים להישאר ביחד, למתוח את הלילה. החבר'ה לא רצו. אם היה יכול לתת להם פקודה, כמו בצבא, לחייליו, היה נותן. אבל הוא לא בצבא.

רגע לפני שיצאו הרגיש יד מונחת על כתפו. "שנשאר?"

הם הכירו לפני שנתיים דרך חברים של חברים. גילי מצא חן בעיניו כמעט מייד. בהתחלה רק היה מקשיב לו מדבר, נקרע מהבדיחות שלו, מתפעל מהאופן שהוא מחקה זמרים במיוחד את עומר אדם. אחר כך, כשהתחילו לדבר רק שניהם, הדהים אותו כמה משותף יש ביניהם: המוזיקה שהם אוהבים, הבחורות שמושכות אותם, החלומות לגבי העתיד. יש לו רק אחיות וכשקרא לגילי "אחי" היתה למי לה טעם מיוחד.

כשהתגייסו, הקשר ביניהם התחזק. הוא אמנם הגיע לתותחנים וגילי לנח"ל ועדיין בשיחות

ביניהם זה הרגיש כאילו הם עוברים אותו מסלול.

מה שהצחיק אותו הצחיק את גילי. מה שהיה קשה לאחד

היה גם לשני. הפדיחות שעשו היו דומות. הם לא דיברו על פחדים (למרות שהיו לו), אבל היה לו ברור שאם היו מדברים, גם שם היו מרגישים דומה.

"בכיף, אם אתה רוצה," ענה בנונשלנטיות ושוב הדהים אותו לגלות איך גילי קורא אותו בלי מלים.

"אתה בסדר, אחי?" שאל אותו כשחזרו לרחבת המועדון.
"מתגבר," ענה לו.

גילי לא שאל ושגיאה לא היה צריך להסביר. הם דיברו עליה. לפני שבועיים עזבה אותו. הוא לא חשב שייקח את זה קשה כל כך, ועדיין. לאחר אותה שיחת טלפון שעשתה לו עם ה"יאללה, בי", הוא התקשר לגילי, שרק מלשמוע את קולו, הבין. באותו שישי הם לא יצאו עם החבר'ה. גילי בא אליו והם ישבו במרפסת. הם לא עשו הרבה. בהתחלה גם בקושי דיברו. ואז פתאום הוא פלט שהוא קצת מפחד. זאת אומרת מפחד להישאר בלעדיה. הוא פחד שגילי יסתלבט עליו או לא ייקח את הדברים ברצינות, אבל גילי דווקא הבין. והם דיברו על החברה של גילי. ושוב גילו כמה הם דומים.

כן, גם בפחדים.

הם רקדו כל הלילה. רגע לפני שנפרדו חשב לומר לו תודה, אבל אז התחילה האזעקה. והטלפון שלו צלצל. וגם של גילי. הוא לא הספיק.

בימים הראשונים הוא לא חשב הרבה. רק פעל. הם ירו אין ספור פגזים. לראשונה גם נפיצים.

באחת ההפסקות, הוא והחבר'ה ישבו לעשן. הם היו זקוקים למנוחה.

ואז התקבלה הוראה שכוח של נח"ל נכנס להתקלות, שיוזרים עליהם, שהם בסכנה מיידית. הם חייבים להתחיל לירות. עכשיו.

ולמרות שאף אחד לא אמר לו, הוא ידע שגילי שם. שעכשיו הוא מחפה עליו, שהחיים שלו תלויים בביצועים שלו.

פעם ראשונה הוא מבין מה זה פחד.

נקודה שחורה

ליעד שהם

מזוסיס אן שיאה

אם הרב כס"ן יואל אהרן מניצול, כב אביב גומנים 215

כשהוא מתחיל הרצאה, הוא תמיד לוקח טוש שחור ומסמן נקודה שחורה על הלוח הלבן. "מה אתה רואה?" הוא עובר תלמיד, תלמיד ושואל. "נקודה שחורה," הם תמיד עונים את אותה תשובה.

"עוד משהו?" הוא שואל אותם כדי למשוך את הרגע.

"נקודה שחורה," הם מתעקשים.

הוא עושה הפסקה ואז שואל בחיך: "זמה עם החלק הלבן? המואר? למה אתם מתמקדים בשחור?"

התלמידים מחייכים ואומרים לו שזה טריק יפה, אבל אלה החיים, כשיש שחור רואים רק אותו.

הוא מנסה להסביר להם שזה לא חייב להיות ככה. "בכל ארמון יש זבל". אפשר לראות את הזבל ואפשר לראות את הארמון. "איזהו עשיר? השמח בחלקו".

זו לא חייבת להיות רק סיסמא, זו יכולה להיות גם דרך חיים.

בערב שמחת תורה הגיע עם אשתו ושני ילדיו לעשות שבת בקהילה שלו, בהרצליה.

אחרי התפילה הוא שוב דיבר איתם על הנקודה השחורה.

הם שוב עשו פרצוף. מישהו זרק לו שכנראה לא ראה מספיק סבל בחיים, שהחיים

שלו דבש, שאם יתקל ברוע מוחלט הוא יוכל לראות רק אותו.

באמצע התפילה הנייד שלו צלצל. הוא ידע שהם לא היו מתקשרים אליו בחג

אלא אם כן קרה משהו גדול ונורא.

הוא ענה בידיים רועדות.

הוא היה בין הראשונים שהגיעו לניר עוז. ביחד עם קצין מגל"ן הם עברו בית בית.

הוא ראה דברים. רוע מוחלט.

הגופות היו מוטלות מכל עבר.

עכשיו זה תפקידו. הוא צריך לאסוף אותן, לוודא שדבר לא נשאר, אפילו לא טיפת

דם, להביא אותן לקבורה.

הוא חשב על התלמידים שלו.

בשדה הקטל היה קשה שלא לראות רק את הנקודה השחורה.

הוא ידע שהוא חייב. לראשונה גם תהה אם יצליח.

הריח של היין

ליעד שהם

מזוסס על שינה

עם אר"ם של מחנך מחסני כוז, סמ"ט טיובת גומניק 215

בלילה שבין השישה ושבעה חשב דווקא על יין. לפני שנים הגשים חלום והקים עם שלושת אחיו יקב קטן. "ארבעת האחים", הם קראו לו.

ביום שבת הם היו אמורים להיפגש, כל האחים.

הוא חשב איך הוא מסדר ומתזמן את העבודה. אין להם הרבה זמן. הם חייבים להשלים את סחיטת הענבים ולהעביר אותם למכלי ההתססה. מה שלא יספיקו מחר ילך לאבדון.

רגע לפני שיצא מהבית נשמעה האזעקה. ואז עוד אחת ועוד אחת.

השנים בצבא הבהירו לו שהפעם זה משהו שונה. כשנפרד מאשתו אמר לה שהוא לא יודע מתי יחזור ולראשונה מאז הכירו גם הוסיף: "אם אחזור". והמלים שלא תכנן

לומר העבירו בגבו צמרמורת.

הוא רץ ממקום למקום, מזירה לזירה. דואג לפנות צירים, לבצע תיאומים, להקים מחנות, לדאוג לתחמושת, לבטיחות החיילים. בין לבין נתקלו הכוחות במחבלים שהיו בשטח, ויכלו להם. מידי פעם חלפה בראשו המחשבה על הענבים שמתים עכשיו ביקב, אך הוא סילק אותה באותה מהירות שבאה.

הוא ראה מראות שמעולם לא ראה. הריח ריחות שמעולם לא הריח. שמע קריאות וצעקות ששברו לו את הלב.

באחד הבתים בניר עוז ניצב בקבוק יין פתוח. "ארבעת האחים". תמיד שמח כשגילה מישהו שמכיר את היין שלהם, אלא שעתה הבקבוק עמד כמצבה, מזכיר את מה שהיה, וריח היין שנדף ממנו, ריח שכל כך אהב, התערבב עם ריחות המוות סביבו.

הוא תהה אם אי פעם יצליח להריח יין בלי שילווה אליו הריח הזה, הזיכרון משדה האימה.

אחרי שלושה שבועות קיבל חופשה קצרה.

הוא ידע שינצור את החיבוק של ילדיו, של אשתו, כל חייו.

ולמרות שהיה עייף ונותרו לו שעות מעטות עד שיצטרך לחזור, הוא לא הצליח להירדם.

הוא חשב על היקב, על הענבים.

הוא התקשר לאבא ולאחיו. העיר אותם מהשינה. אף אחד לא אמר

לו שמאוחר, שיעזוב, הוא הרגיש כאילו חיכו לטלפון הזה

שלו. חיכו לו שישוב.

כשפתח את היקב, ציפה לראות את הענבים מתים.

אלא שלהפתעתו הם היו שם, בריאים ושלמים, מחכים להם. כאילו היו חבר ותיק,

כאילו ידעו שהם חייבים לחכות.

הם עבדו מהר, בבהילות, ברצינות, יודעים שהשעות ספורות.

כשסיימו הוא ידע שהוא חייב לטעום. לרגע חשב שלא יעמוד בזה, שיקיא,
שהמראות הריחות ישובו אליו, שמה שהיה כבר לעולם לא יהיה.

החיים חייבים להמשיך, אמר לו אביו.

הוא לגם לגימה קטנה ומהוססת.

לענבים היה הטעם הכי טוב בעולם.

הכי טוב שאי פעם טעם...

הסיפור מאוסס על סיפורים על חיילי כנ"מ, אובס וקלע.
סיומת גלילי

סמל ראשון רועי בן אלי שמר אצלו בכיס מכתב מבחורה בשם אלכס, שמיניסטיית בתיכון עתיד בבאר יעקב. זה לא היה מכתב אהבה, אבל סמל ראשון בן אלי דמיין שאולי זה כן, אז הוא שמר עליו עטוף בשקית פלסטיק בתוך הכיס של החולצה. בסוף כל יום, כשהיה לו רגע לעצמו, הוא היה שוטף ידיים טוב טוב, פותח בזהירות את השקית, שולף את המכתב בעדינות בקצה האצבעות ומדמיין לעצמו במשך כמה דקות ארוכות. הוא דמיין טיולים רומנטיים בנהר הירדן ובמכתש הגדול, לפעמים הוא היה מקרב את המכתב לאף ומדמיין שהוא מריח את הבושם שלה. יותר מהכל, הוא דמיין שאלכס אוהבת אותו, כמו שהוא אוהב אותה, למרות שהמכתב שלה היה די יומיומי ומשעמם. היא כתבה לו על שנת הלימודים שהתחילה, על המורים שהיא אהבה ולא אהבה, על השמלה הקצרה החדשה שהיא קנתה בזארה ושום מילה על המלחמה.

היא בטח רוצה לשמח אותו, הוא חשב, ולכתוב על המלחמה לא משמח אף אחד. את המכתב היא חתמה ב"מתגעגעת וחושבת עלייך". סמל ראשון בן אלי דמיין שיש לזה משמעות כלשהי.

כשהתחיל להיות מאוחר, הוא הכניס את המכתב חזרה אל הכיס, קם ועשה סיבוב בין החיילים ששמרו על המגן כדי לראות שהם ערניים ושלא חסר להם שום דבר. כשהוא חזר לפינה שלו, הוא חשב שוב על אלכס, זה עשה לו חם בלב.

הדברים שצריך היה לסחוב היו רק הדברים שאי אפשר היה בלעדיהם. אי אפשר היה בלי פותחן שימורים ולדרמן,

שעון יד, דיסקית עם מספר אישי על הצוואר וחצי דיסקית בכל נעל, שלוקר, חוסם עורקים, תחבושת אישית, ברכיות, אקדח אישי וסכין קומנדו. סיגריות, מצת ונייר טואלט, קבנוס, טונה ומנה חמה בטעם מרק עוף. שימורי זיתים עם גרעינים, שעועית לבנה ברוטב אדום, תירס מתוק, גרעינים מלוחים, שעועית שחורה

ברוטב חריף, חלווה בפחית, אננס בפחית וממרח שוקולד על בסיס קקאו שאין לו שום טעם של שוקולד.

איתי קורדובה, ששמר על היגינה פיזית ונפשית, סחב איתו מברשת שיניים, חוט דנטלי, וכמה בקבוקי סבון קטנים שהוא הרים בחופשה משפחתית ממלון 3 כוכבים בים המלח.

ליאור הרוש, שסבל מחרדות, סחב איתו קלונקס וציפרלקס וקונצרטתה וריטלין עד שירו בו והוא מת בכניסה לעיר עזה. הם סחבו גם קסדה, וסט קרמי, אמ 16, כוונת מארס ופנס, מחסנית אחת בתוך הנשק ועוד 6 בכיסים של הוסט, צולבת ומיתרי צניחה, הם סחבו גם מצלמת גוף ועכבר לראיית לילה. מעט מאוד מהם לבשו תחתונים. טדסה מקונן סחב איתו 3 זוגות גרביים וגם טלק כדי לשמור על כפות הרגליים. רועי בן אלי סחב עט ומחברת ששימשה לו כיומן. יהודה, סחב ספרון תהילים ותפילין וכיפה קטנה שהייתה סרוגה לו לראש מהיום שקיבל אותה במתנה מאשתו לפני יותר מ-10 שנים.

בגלל שהחורף במזרח התיכון לא נמשך יותר מיומיים-שלושה ברצף, הם היו צריכים לסחוב גם מעילים וגם כובעים ומשקפי שמש שהיו משקפי מגן לירי ואטמי אוזניים, והחולצות שלהם הסריחו, כי לא היה שום מקום לעשות בו כביסה ובגלל שהם היו צריכים לשבת בתוך הנמ"ר יותר מ-30 שעות ברצף הם גם סחבו כריות וסדינים שהביאו מהבית, ליאור הביא כרית עם ציפה ירוקה, רועי הביא ציפה עם נקודות צהובות, טדסה הביא ציפה של ספיידרמן וחגי, ציפה של בית"ר ירושלים.

כמעט כולם סחבו איתם תמונות, רועי שמר תמונה של אלכס שבה היא מביטה ישר אל המצלמה, השפתיים הדקות שלה רחוקות כמה מילימטרים אחת מהשנייה, ומאחוריה קיר לבנים עם גרפיטי של כנפיים. לפעמים רועי היה תוהה מי צילם את התמונה הזו, הוא ידע שהיו לה בני זוג והוא ראה חתיכה קטנה של צל בקצה התמונה על קיר הלבנים עם הכנפיים.

התמונה השנייה הייתה תמונה שצולמה בשנה שעברה, אלכס הייתה קפטנית בנבחרת הכדורעף של בית הספר ובתמונה היא מזנקת אל כדור שעומד לנחות קצת פחות מחצי מטר לפניו, גופה מאוזן ומתוח קדימה ונראה שיד ימין שלה תספיק להפריד בין הכדור שנופל לבין הקרקע שתחתיה, הפה שלה פתוח, הלשון מציצה ממנו והמבט שלה חד. אין בתמונה אפילו לא טיפת זיעה אחת. היא לבשה מכנסון

לבן קצר, הרגליים שלה היו שזופות וארוכות וחלקות.

הוא זכר את המגע של הרגל שלה כשישבו ביחד בקולנוע, ולרגע הרגליים שלהם נגעו, היא לבשה חצאית צהובה ובזמן שהוצגו הכתוביות, והם חיכו שהאורות ידלקו, הרגל שלה נגעה בשלו והוא הסתכל עליה והיא הסתכלה עליו בחזרה, ובעיניים שלה היה עצב שגרם לו למשוך את הרגל שלו הצידה, אבל הוא תמיד יזכור את התחושה של הרגל שלה שנוגעת ברגל שלו. הוא זכר שהוא נתן לה נשיקה על הלחי כשהוריד אותה בבית שלה והוא חשב שהוא צריך היה לעשות משהו אחר, הוא היה צריך להיות אמיץ ולעצור אותה לפני שנכנסה לבניין ולנשק אותה, גם אם הוא ייאבד אותה בגלל זה, גם אם היא לעולם לא תרצה לדבר איתו שוב. אבל הוא לא עשה שום דבר כזה, הוא רק הסתכל בתמונות שלה ודמיין מה היה צריך לעשות.

יום שישי אחר הצהריים תמיד מרגיש מיוחד, גם כשאתה נמצא בצד השני של העולם, גם כשאתה נמצא בעזה. סמל ראשון בן אלי ירד משמירה ביחד עם השמש ושמע שני חיילים מהפלוגה שמדברים על גן החיות של עזה שננטש וברחו ממנו זאב וקופים וטווסים, ואם מקשיבים טוב טוב בלילה, אפשר לשמוע את הטווסים קוראים אחד לשני, מנסים להזדווג. רועי ראה כבשים וחמורים ששחררו מכלובים, מסתובבים בין ההריסות ושמע שמצאו 8 סוסים והעבירו אותם ברגל מהחוף, לתוך ישראל, ושאפילו שר הביטחון, כשהגיע לביקור בתוך הרצועה, לא זכה לשמירה הדוקה כמו זו שזכו לה הסוסים.

השמש כבר הייתה בשני שלישי הדרך אל קו האופק והצללים מסביב נהיו ארוכים, העננים נצבעו בורוד, כתום וסגול וסוללות החול, האדמה והזבל שהרימו ה"די-ניינים" כדי לבצר את המגן נראו כמו דיונות של שאריות, לפעמים זה מרגיש כאילו על רקע ההרס, הטבע עוד יותר יפה. אם רק אפשר היה לשנות את פני הקרקע בבית כמו הדחפורים הענקיים האלה פה בעזה, אפשר היה לעבות את רצועת החוף של תל אביב, להרחיק את הכבישים הסואנים מהים, לבנות גבעה כדי שאפשר יהיה לשבת ולראות את השמש שוקעת בים גם משכונת שפירא, למחוק את פתח תקווה ולהקים אותה מחדש בגרסה פחות מכוערת. כל העולם התכוון לעשות סייסטה, אפילו המחבלים, רגע ליפול לשנ"צ, לתת לעיניים להיעצם, לשרירים להרפות ולשקט להתפשט. ליאור וטדסה עלו לקומה השנייה, להכין אוכל ויהונדב וחגי ישבו ושמרו באחת הכניסות למגן, עם הפנים פנימה, כאילו הם יושבים בחצר של בניין אירופאי

קלאסי שבמרכזו חונים אופניים, גדלים עציצי בזיליקום ונענע וגמדי גינה שאין להם שום תפקיד נשענים אחד על השני. הבאתי צ'יטוס גבינה והתיישבתי איתם, אני מת על צ'יטוס. חגי אמר שזה מגעיל והמשיך והתוודה שהוא מתגעגע ללבשל. אני אף פעם לא הייתי בשלן במיוחד, אולי כי אימא שלי הייתה כל כך טובה בזה שלא היה צורך, אבל כן ידעתי לספר בדיחות. חגי סיפר שבית"ר עומדים לאבד את כל הזרים שלהם כי הבעלים של הקבוצה קמצן ויהונדב צחק עליו ואמר שגם עם הזרים אין להם סיכוי להישאר ליגה העונה, חגי היה רציני מאוד באהבה שלו לבית"ר והווריד שלו באמצע המצח התחיל להתנפח, ליהונדב זה לא הזיז והוא המשיך לרדת על בית"ר, על האוהדים הטמבלים ששורפים את המועדון וחושבים שזה מה שיעזור להם להשיג את מה שהם רוצים, שחושבים שבכוח פותרים כל בעיה, יהודה הגיח פתאום לכיווננו, אמר שיש התראה על איתור בבניין צמוד, שחיל האוויר זיהה תנועה חשודה, אני חשבתי שזה אחד החבר'ה שהלך לדפוק כבדה, אבל יהודה לא חייך, הוא הסיר את הכיפה מעל הראש, הכניס אותה לכיס והחליף אותה בקסדה, הוא אף פעם אל עשה את זה, תמיד הכיפה נשארה לו דבוקה לראש, הוא אמר ליהונדב ולחגי להצטרף אליו ואני, שהייתי בלי ציוד, שבכלל פינטזתי על תנומה, נשארתי לשמור במקומם, בלי ציוד, רק עם נשק וסכין הקומנדו שצמודה לי לירך. הסתכלתי עליהם מתקדמים בטור לאורך אחד הבניינים עד שנעלמו מאחורי הפינה.

באוויר עמד ריח של מתכת וסכנה והרוח הביאה איתה צריבה של עשן. ניסיתי להיזכר בבדיחות על כדורגל, משהו שצוחק על אוהדים של בית"ר על איך הם מעולם לא שיחקו בליגת האלופות, משהו שיקליל טיפה את המתח של חגי, אבל לא הצלחתי למצוא שום דבר, כאילו כדורגל זה כזה דבר רציני שאף אחד לא מספר עליו בדיחות כשפתאום שמעתי ירי, ברגע אחד, החושים התחדדו וניסיתי להבין מאיפה הוא מגיע, כמעט שכחתי להגן על עצמי ולהסתתר והפעם זה גם כמעט היה מאוחר מדי, אבל האינסטינקט ליפול ולכרוע למטה פעל בזמן והבנתי שהירי הוא מתוך המבנה שלפני רגעי השלושה הקיפו ונכנסו אליו, אל עבר הדירה שבה ישבו שאר החבר'ה. מפינת ההסתתרות שלי, הסתכלתי על הבית שאליו הם נכנסו ואני רואה שלושה, חמישה, שמונה קנים של נשקים שמבצבצים החוצה לכיוון הבית שלנו, והקנים קופצים ורועדים, אני חושב על החבר'ה שהרגע פתחו טונות ופתאום מקבלים יריות לתוך חדר האוכל המאולתר.

אני שומע שאגה זועמת שמשחררת מהמאג ותופרת את הקומה שממנה התחיל הירי מצד לצד, ענן עשן עולה פתאום מגג הבניין שמולנו והקיר של הקומה מעליי מתפוצץ כשפוגע בו טיל וחושף את השולחן שעד לפני רגע היה שולחן ארוחת הערב. יותר מ-30 חיילים מופתעים, יורים בחזרה ואני צורח עליהם שיעצרו, שיש בפנים חיילים שלנו, שהם הרגע נכנסו לתוך הבית כי חיל האוויר איתרו תנועה חשודה והמג"ד לא שומע אותי ולא חודל את הירי ורק צפצוף נשמע באוזניים שלי. אני מצליח להיעמד ורץ החוצה מהמגן לכיוון הפינה שמעבר לה לפני פחות מ-5 דקות נעלמו יהונדב וחגי ויהודה ואני שוכח שאני בלי ציוד, ושאיני בעזה ושיש מלחמה ואני רק רוצה לראות שהם בסדר, רוצה לספר להם בדיחה, משהו מצחיק שיקליל את המתח של חגי על זה שבית"ר קבוצה של לוזרים, ועל זה שצוחקים עליו ועל הקבוצה בגלל זה ואני מגיח מעבר לפינה ונעמד מול בחור.

אפשר היה לראות רק את העיניים שלו, הן נראו כמו עיניים צעירות, שאר הפנים שלו היו מכוסות בכובע גרב שחור, על המצח היה קשור לו סרט ירוק מנצנץ עם אותיות בערבית, הוא לבש חולצה שחורה, מכנסיים ירוקים עם דוגמא צבאית, כפפות וקלצ'ינקוב היה שעון לידו על הקיר, הוא בדיוק סיים להשתין.

הרגשתי איך כל הדם עוזב את הגוף שלי, הלב שלי נופל, אני משותק, גם הבחור שמולי משותק, אנחנו שנינו מאובנים בקרב עיניים שהרגיש כמו נצח שנקטע בפתאומיות

כששמעתי את הקול המוכר של הרוש המאגיסט שצועק עליי ליפול הצידה - אני מתעורר ונופל הצידה, תופס את הנשק ומכוון אותו לעבר המחבל הקלאסי הזה, הדגם מחבל הזה, האבטיפוס לאיך נראה האופל הזה, ולפני שאני מספיק ללחוץ על ההדק שלי, הוא נופל אחורה כשצרור רוחב של המאג מחורר אותו כמו גבינה. אני נעמד ורואה את המחבל פרוס על הרצפה, אני מרים את המבט ומחפש זכר ליהודה, או חגי או יהונדב ולא רואה אף אחד מהם. אני חוזר אל המגן, עולה אל קומת ארוחת הערב שאיבדה את הקיר שלה ויורה ביחד עם הצוות לכיוון הבית שמדי כמה רגעים משתחרר ממנו צרור לכיווננו.

אחרי כמה דקות ששום ירייה לא נשמעת, אחד הקצינים צועק שיש שלושה פרחים, ההיגיון שלי מנסה להבין על איזה פרחים הוא מדבר, אני מדמיין את הפרחים בגינה של ההורים שלי, את הסחלבים המפונקים שאבא שלי מטפח, איך שהוא גאה בפרחים האלה, אני נזכר שהוא סיפר לי שיש עשרות אלפי מינים של סחלבים בטבע, ואני אמרתי לו שזה סתם עוד פרח. מישהו תופס אותי ומרים אותי לעמידה, ולוקח אותי למטה, אני נזכר שאני חובש, ופרחים זה פצועים ואני רץ כמו במנהרה אל מחוץ לבניין שוב, אל הכניסה למגן, אל המקום שבו לפני אולי 10 דקות ישבתי וחשבתי על בדיחה על בית"ר ירושלים ואכלתי צ'יטוס גבינה, המג"ד והסמ"פ עומדים שם ואני מסביר להם ששלושה חבר'ה נכנסו לבניין רגע לפני שהתחילו היריות. שני הקצינים מחליפים מבטים רציניים מאוד שנראים כמו מבטים של אבל והמג"ד עולה בקשר ומודיע על חדל אש.

הסמ"פ לוקח אותי ואני מוביל אותו אל הנקודה מעבר לקיר שבה נעלמו יהודה, חגי ויהונדב, אל הנקודה שמעבר לה ראיתי את המחבל, אל הנקודה שבה המאגיסט הציל לי את החיים, אל הנקודה שגם עכשיו אי אפשר לראות מעבר לה עד שלא מעיזים להיחשף וכשאנחנו עוברים אותה, הגופה של המחבל עדיין פרוסה בזווית מוזרה ומחוררת כמו גבינה ולידו שוכבים עוד שני גופים, אולי גופות, אני ניגש אליהם ומחפש דופק או פצע כניסה או חור יציאה ולא מצליח למצוא אף אחד מהם, אני שומע את הסמ"פ מדבר בקשר, אבל אני לא מבין אף מילה ואחד

הרכבים מגיע ואנחנו מעמיסים את יהונדב ואת חגי שנוסעים חזרה לארץ. שקית הצ'יטוס הייתה תקועה מתחת לכיסא הפלסטיק שיהונדב ישב עליו עד לפני רבע שעה, הרמתי אותה ועוד היו בה כמה צ'יטוסים, הכנסתי אותה לכיס כי לא הייתי רעב והוצאתי סיגריה במקום.

המ"פ אסף את מי שלא נשאר לשמור בחיפויים ודיבר, משהו על זמן לכאב, זמן לדבר וזמן למלחמה, משהו על משימות להמשך, על שאלות, אבל לא הצלחתי להקשיב לו, כי העשן של הסיגריה מילא לי את הריאות ואת המוח והכנסתי את היד לתוך שקית הצ'יטוס ומעכתי אחד ומעכתי עוד אחד וחשבתי פתאום על אלכס ועל זה שהיא בכלל לא אוהבת אותי, שאני לא אוהב

אותה וכמה הייתי רוצה להיות במקום אחר עכשיו. ידו של המ"פ נחתה על הכתף שלי והוא הסתכל אליי עם העיניים הכחולות הטובות שלו, הוא שלח אליי מבט חזק כזה, ואני החזרתי לו מבט שניסה להיות גם חזק והסתכלתי על שאר החבר'ה שעמדו סביבנו, אני חושב שהוא אמר עליי משהו טוב, וראיתי שטדסה מנגב מקצה העין שלו משהו שנראה כמו דמעה. עברו עוד שבועיים עד שהם יצאו מעזה, כשכולם הדליקו את הטלפונים שלהם, סמל ראשון בן אלי לא מיהר להדליק את שלו.

זה לא שהוא לא התגעגע או רצה לדעת מה קורה בחוץ, הוא הצליח לחשוב רק על שיחה אחת, שיחה אחת שהוא דמיין בראשו בכל רגע בשבועיים האחרונים, השיחה לענת, אשתו של יהונדב. במשך שבועיים הוא דמיין את כל הצוות רוקד בחתונה שלהם, הוא נזכר כמה כולם שמחו ביחד, כמה אושר חבורת הגברים הזו, שמעולם לא ביקשה להיות קרובה אבל הפכה לכזו נתנה להם רק לפני קצת פחות מחודשיים. איך החודשיים האלה נראים כמו נצח משובש, כמו זמן מלחמה ארוך שנספר בקרבות, חירבוניים, מנות קרב והיתקלויות. הוא דמיין איך ענת עצובה עכשיו ואיך הוא היה רוצה להגיד לה שהוא מצטער שהוא לא הצליח להחזיר את יהונדב הביתה ושאם הוא רק היה מוצא את הבדיחה הנכונה, אם רק היה מביא חטיף אחר, או מתיישב בעמדה עם הציוד, אולי הם היו חוזרים כולם הביתה. שבועיים שלמים שהוא דמיין איך לעשות את השיחה הזו ושאל את כל אחד מהחבר'ה בפלוגה אם הם מוכנים לדבר איתה, אבל אף אחד לא ענה לו, כי מי יודע מה אומרים כשהכאב כל כך גדול והפרידה כל כך מיידית.

זה היה יום שישי אחרי הצהריים, השמש כבר הייתה בחצי דרך לכיוון האופק והטלפון צילצל. סמל ראשון רועי בן אלי לחץ על רמקול כדי שכולם יוכלו לצפות ולרעוד ביחד, לראשו התגנבה מחשבה על אלכס אבל הוא הבריח אותה. כשהיא ענתה הייתה דממה, הוא רצה להגיד כמה הוא מצטער, ולהגיד שכל הצוות יבוא אליה אחרי המלחמה והם ישבו ביחד והוא יספר לה איזה גיבור ואמיץ ומצחיק יהונדב היה, איזה חבר ואיש טוב הוא היה ושזה כל כך עצוב שאנשים צעירים מתים במלחמות ולפני שהוא הספיק אפילו להתחיל, היא אמרה, "זה לא אשמתך". היא חזרה שוב, "זה, לא, אשמתך".

המילים נעלמו לסמל ראשון רועי בן אלי, הן התכווצו, נדחסו ונשלחו למעלה אל התעלות שמאחורי גלגלי העיניים וענת חזרה בפעם השלישית, "זו לא אשמתכם" והפעם נפתחו סכרים בכל אחת מהעיניים שהביטה פנימה אל המעגל הזה, של חבורת הלוחמים, חבורת הנערים, בני האדם האלה, שלא ביקשו להיות לוחמים ולא רצו במלחמה, אבל נקלעו לאחת כזו. סמל ראשון רועי בן אלי לא התקשר אל אלכס כשהוא חזר הביתה והוא גם לא הפסיק לדמיין, הוא יצא לטיול גדול וארוך אחרי המלחמה, כדי לחפש תשובות ברורות במקומות רחוקים.

את המכתב הוא השאיר במגירת הגרביים בארון שלו, חבויה כמו מפה ישנה שאולי תוביל יום אחד למטמון.

הסיפורים מזוסיים על שינה עם אוילי לרוב
מילואים בחגנה ליום

נהיינו שלושה, מהיום שבו נכנסנו לחדר הזה בקומה הראשונה ששרדה. לפני-כן, היינו ארבעים, פלוגה. התגבשנו לארבעים מהרגע שנכנסנו לבסיס ושאלנו את השג איפה השלישות. בעצם, נהיינו ארבעים עוד קודם, כשיצאנו מבתינו לבושים במדים ובתחנת האוטובוס עזר רכב והנהג הוציא את ראשו מהחלון ושאל: "חייל, לאן אתה צריך?". ככה זה, אנחנו לובשים מדים ומאותו רגע קוראים לנו "חייל", "חייל בוא רגע לכאן, ניקית את הנשק? לך תתכונן עוד שעה נכנסים, ומה אתה מסתובב עם הרעמה הבלונדינית הזאת שאסופה לקוקו בלוף, כאילו אתה מנסה לפתות גרמניות בחוף בגואה. בעזה לא ראו רעמה כזאת מאז ששת-הימים. אז תדחוף

אותה טוב-טוב לתוך הקסדה, למה היא תראה יותר מדי טוב בתמונות הנופלים". אז היינו ארבעים, הלכנו לאט, משתלשלים בין ההריסות כמו תמנון ענק. וכל עזה צבועה באבקה לבנה-אפורה, ואין בה עציץ אחד, עץ או אפילו עלה אחד שמבצבץ מתחת לכביש ההרוס. ואבק מרחף ממעל ונכנס לנו לנשימה. הלכנו לאט וחיפשנו אויב, רצינו לראות לו את הלבן של העיניים ולירות לו ישר בלב. אבל לא מצאנו שום אויב נראה. האויב היה אבן שהוטחה בטנק, כדור שנורה משום מקום, מצלמה תלויה על קיר, שזזה לעברנו ונועצת בנו נורה אדמדמה. המפקד אמר שאם יש בבית הזה מצלמה, הוא בטח ממולכד ואם המפקד אומר הוא בטח יודע. בדרך-כלל אנחנו פשוט יורים במצלמות, אבל הפעם המפקד ביקש מהגבוה ביותר מאתנו, לבוא קדימה ולהוריד את המצלמה מהצד, ככה שהיא לא תראה אותו. כנראה שהמצלמה הזאת הייתה חשובה, אנחנו לא יודעים למה. הגבוה הוא גם החובש, בדרך-ככל הוא לא נשלח למשימות כאלו, כי אם יפצע, מי יחבוש, אבל לא שאלנו שאלות. בטח שהגבוה לא שאל, הוא אף פעם לא שואל, מאז שהצליח לשכנע, אלוהים יודע את מי, להתגייס למילואים למרות שיש לו פטור. הוא ניגש

למצלמה מהצד, אחד מאתנו הגיש לו קאטר קטן, טוב שמישהו מאתנו ידע להביא קאטר בפק"ל. הכבל של המצלמה עשה מן קליק קטן, שבגלל השקט המוחלט נשמע עד השורה האחרונה שלנו, והמצלמה נפלה לידי של החובש, שנשא אותו בכפותיו כאילו הייתה אתרוג עדין והגיש למפקד. ברגע שהמצלמה עברה למפקד נשמע פיצוץ אדיר. הבניין קרס והפך לעוד ערימת הריסות שבתוכה להבה אדומה וענן של אפר כהה שוב מילא הכל.

"עוד שנייה ולא היה לנו חובש" אמר המפקד. "טוב, אז בבית הזה כבר לא נישן, תחפשו בית אחר שנוכל לישון בו הלילה".

צעדנו באותו קצב, כאילו אנחנו מתואמים כולנו, חוץ מרועי שקיטר כהרגלו בסוף "בשביל מה כל ההרס הזה", אבל אמרנו לו לשתוק, כי בדיוק כרגע קיבלנו את ההוכחה שהם מפוצצים לעצמם.

רועי חזר מחופשה בבית ישר ליום הכיף שעשו לנו לפני שנכנסנו שוב לעזה. "עושים לנו כיף לפני שנמות" הוא אמר, "גם כן כיף, הופעה של להקה צבאית וקייטרינג של חתונה זולה, זאת לא הבקשה האחרונה שלי". הוא כיבה את הסיגריה ומיד הדליק עוד אחת. להופעה הוא לא נכנס, נשאר בחוץ לחפור לפקידת שלישות. "אם כבר בקשה אחרונה, הייתי מעדיף מיטה בחדר שקט לשנו"ץ בה". השלישות, שבדיוק הכינה טבלה למג"ד, הבינה שטבלה כבר לא תהיה כאן וסגרה את הלפטופ. היא הביאה את הלפטופ האישי שלה מהבית למילואים, כי הבינה שלפטופ היא לא תקבל. "אז למה אתה כאן?" שאלה אותו "לא היית צריך לחזור מהחופשה, המפקד אמר שישחרר אותך בשמחה".

"בבית אני יושב כל היום מול המחשב ולומד אבטחת מידע, כדי שההורים יהיו מרוצים. זה לא מתאים לי בכלל לעבוד במשרד, רק כאן אני מרגיש שאני חי".
אבל עכשיו הוא אתנו, מתעכב על כל מחברת ממורטטת ועל כל ילקוט מאובק שמציצים מתוך ההריסות, מקטר וממשיך.

האויב שלנו הוא בתים מתפוצצים שלפעמים מתפוצצים עלינו ולפעמים נותנים לנו לטפל בהם בעדינות, להסיר מהם מצלמות, לשלח לתוכם כלבים ולבסוף להכנס אליהם בעדינות ולגלות שהאויב הוא לפעמים מיטה סתורה, פוסטר של מסי שתלוי מעליה, סיר שהושאר על הכיריים ואנחנו לא מעיזים לפתוח.

"שלושתכם תשנו בחדר הזה" אמר המפקד. ומאז אנחנו שלושה, שניים מאתנו מצטופפים במיטה-וחצי ואחד מאתנו, מסכן ישן על השטיח. ורק בלילות כשקולותינו מתלחשים אנחנו מתפרקים לשלושה אנשים: דויד החובש הגבוה, בר בהר וריצ'ארד אבוטבול הערביסט.

דויד החובש הגבוה

דויד החובש חיכה עם שורת חיילים מחוץ לקרוואן על דלתו היה תלוי שלט "אורתופד". הוא חשב שעדיף לנצל את יום הכיף שאליו יצאה הפלוגה כמה ימים לפני הכניסה המחודשת לעזה בבדיקת הדורבן שהתחיל להתפתח בקרסולו מאשר בהופעה של להקה צבאית.

הבחור שפתח את דלת הקרוואן הסתכל מופתע בתור האנשים שחיכה לידה ושאל אם כולם מחכים "לספר לו סיפור".

"איזה סיפור, אתה לא אורתופד?" הם שאלו.

"לא, אני לא אורתופד, אני סופר".

"סופר? מה יעזור לנו סופר" הם קראו באכזבה ומיהרו לכיוון ההופעה, בכל זאת היא רק הייתה בתחילתה.

אבל דויד ריחם על הסופר ונשאר לעשן איתו על הספסל ליד הקרוואן. "אני לא מחפש סיפורי גבורה גדולים, אני מחפש את הזוית האישית".

"אתה יודע מה, יש לי משהו בשבילך".

"שניכנס לחדר?" שאל הסופר.

"ניכנס" אמר דויד כאילו שהוא הולך לשכב איתו.

הם נכנסו אל המשרד ודויד סגר את הדלת לאחר שווידא שאף אחד לא מקשיב מאחוריה.

"הסיפור הוא על חובש שסבל מהלם קרב וקיבל פטור ממילואים. כשהתחילה המלחמה הוא מתאמץ להתגייס שוב דווקא כדי להחלים מהטראומה". דויד ירה את

המילים ושתק. מחכה לראות את הלהבה שתצית הפצצה שפרק.
"אוקי, זאת כותרת מעולה, עכשיו בוא תספר לי את הסיפור האישי שלך".
"אבל כרגע סיפרתי לך"

"זאת הייתה הכותרת. עכשיו ספר מההתחלה עד הסוף, איך חלית בפוסט טראומה,
מה עברת בשביל להחלים, אתה יודע, הכל."

"מה אתה הפסיכולוג שלי, אתה סופר תדמיין את כל השאר."

דויד יצא מהחדר והלך לעבר ההופעה של הלהקה הצבאית. גם המפקד לא רצה
לקבל אותו בהתחלה למילואים. הוא התחנן בפניו, אמר לו שהוא יהיה החייל הכי
טוב שלו, שהוא יבצע את כל הפקודות מיד, בלי שום ציוץ.

"בשביל מה אתה צריך את זה?" הוא שאל אותו, "יש לך חברה, עוד מעט תסיים את
התואר בהנדסה, זה מקצוע טוב".

"לא כמו רפואה. תראה, אתה איש צבא, נכון? והדבר שאתה עושה הכי טוב זה להלחם
ולפקד, ונניח, שיש מלחמה כמו היום, וכולם מתגייסים ותורמים, ולך היו אומרים
שאתה לא מסוגל להיות חייל. למרות שכל החיים חלמת על זה. מה היית עושה,
ממשיך להחזיר את הילד שלך מהגן כל יום כאילו כלום?"

"הייתי מנסה לשכנע שאני מסוגל"

"אז בדיוק בשביל זה אני כאן".

הכינוי של בר בגדוד הוא "צוציק".

פניו העגולות, עיניו הכחולות משוות לו מראה של ילדון.

כשכולם מתקשרים לנשים ולחברות שלהם, בר מתעצב. אין לו חברה. בתחילת המלחמה הוא היה יוצא עם רשימה של טלפונים של בחורות, שחבריו לגדוד היו מנסים לסדר לו. את כל הסוף-שבוע החופשי שהיה לו הוא בילה בדייטים בבתי קפה, סיפר לכל אחת בפרוטרוט איך נכנסנו לעזה, איך קטפנו את המצלמה וניטרלנו את הפצצה. איך הכדורים שרקו ממש לידינו. את הסיפורים היו מתבל בפרשנות פוליטית מגובה בנתונים. הוא חשב שהכינוי "טרוויה" מתאים לו יותר מ"צוציק". הוא סופג פרשנויות וקטעי ראיונות עם פוליטיקאים ואנשי צבא ואת הכל הוא שופך בפני הדייט שלו.

הוא רואה את מבטן נודד אבל בסוף הן תמיד אומרות "והאוו זה בטח קשה" או "איזה אומץ" ומבקשות לראות תמונות שלו במדים. הוא חושב שהן יוצאות איתו מתוך כבוד לצה"ל, ושהוא יוצא אתן כי הוא רוצה מישהי שיוכל להתקשר אליה בהפוגות. אז בסוף הוא חותך את הפגישות ובהפוגות מתקשר לאימא. גם לה הוא מספר בפרוטרוט על מהלך המלחמה ומקשר את המהלך לאבחנה מעניינת ששמע מפרשן צבאי ברדיו. "אבל ברבר" היא אומרת לו, "מה אתה חושב על כל זה?" "מה אני חושב?" הוא שואל "האמת שאני לא יודע, אני כבר לא שומע את המחשבות של עצמי".

המפקד אומר שריץ' הוא הקלף של הפלוגה. זקן שחור ארוך, עיניים כהות בוערות, לא פלא שאפילו החאמסניקים התבלבלו. בשבעה באוקטובר הוא בדיוק יצא מהבסיס בו עבד כאזרח עובד צה"ל. שני אופנוענים עצרו לידו, אחד מהם הרים את מכסה הקסדה ושאל אותו בערבית: "אתה משלנו?"

"בטח שאני משלכם, יא חמאר" ענה, הערבית בניב העזתי שרכש בתואר השני מתגלגלת לו על הלשון. החאמסניק סגר את מכסה הקסדה והם המשיכו לדהור במורד הכביש. ריץ' שלף את האקדח וירה בשניהם בגב.

"אתה משלנו" זאת שאלת חייו. מהיום שנולד, תינוק כהה ושמנמן. אמא שלו רצתה לתת לו שם שינצוץ, משהו אירופאי שיוציא אותו משכונת המצוקה שגרו בה בבאר-שבע. עלה בזכרונה המחזה "ריצ'רד השני". כשהייתה בתיכון, לקחו אותם פעם בהסעה לתל-אביב, לצפות בהצגה בקאמרי. היא לא זכרה על מה הייתה ההצגה, היא זכרה רק שהבנים הפריעו עד שכמעט הפסיקו את ההצגה.

אתה משלנו? ילד יהודי שנראה כמו ערבי עם שם מתוך יצירת מופת אנגלית. מועף באופן קבוע מהכיתה, מיד אחרי הקראת השמות. יושב בפארק עם אברהם האתיופי, סשה הרוסי וכל שאר המזרחיים. מסתבך בעסקאות סמים ובקטטות, נשלח לפנימיה. ובאוטובוס המאבטחים מבקשים ממנו תעודה מזהה ובעיניהם השאלה "אתה משלנו?"

אחרי הצבא, השיל מעצמו את הסמים והתיקים במשטרה, השלים בגרויות במכינה. התקבל להיסטוריה של המזרח התיכון. בכוונה גילח את ראשו והצמיח את זקנו לשיח שחור וסבוכ. כך שכשהלך במדשאות האוניברסיטה הסטודנטים והמרצים והמאבטחים שאלו את עצמם "הוא משלנו?"

והנה אני כאן מחפש את האויב בחדר הזה, בתמונה של מסי ובעוד תמונה ממוסגרת- ילד קטן עומד ליד אחותו הגדולה. רובה צעצוע בידו ואחותו מחבקת בובה. הופך את המגרה ליד המיטה ומחפש גם שם את האויב. מחק, מספריים לציפורניים, חוברת לימוד במתמטיקה, מחברת גאומטריה- שני עמודים עם שרטוטי משולשים מדוייקים וכל שאר הדפים ריקים, ושני דיסקים מאובקים אחד של דלאל אבו אמנה והשני של קט סטיבנס.

גם לסבתי היה את הדיסק הזה. "נו לא פלא" אמר דויד "אתם יודעים שהוא התאסלם."
"אבל עדיין יש לו שירים יפים" אמרתי לו.
ואז נתקלתי בתחתית המגרה בדף תלוש ממחברת.
"תשמעו יש כאן מכתב" קראתי לצוציק ולדויד, ותרגמתי להם בקול: "מה שמנחם זה
שהיום ראיתי מחלון בית-הספר את השמיים שהיו כחולים בהירים וידעתי שהשמיים
האלה מונחים גם מעליך ואולי גם הענן הלבן והרך ששט בהם, ריחף לרגע מעליך."
"זואללה, האויב כותב מכתבי אהבה טובים" אמר צוציק.
העתקתי את המילים של האויב לפתק. בהפוגה שלחתי בווטסאפ לאשתי.
כי את האויב מצאתי בבית ההוא, אבל את המילים שלי בשבילה, לא מצאתי.

מוסר כליות

מירב קובאץ אוסטרובסקי

הסיפור ממוסר על שיהיה עם כס"ן אבותי מורה, אי"פ
אסיילתי, לזכר שקדי, אביבתי לזאתי

אני יושב בבית קפה עם לילי.
היא מזמינה הפוך גדול וקרואסון שקדים.
המלצר מסתכל עליי, אני מסתכל על המלצר, לילי מסתכלת עליי.
תשאיר לנו תפריט אחד, לילי אומרת.
בבטן של לילי יש חיים חדשים.
ההריון כל כך יפה לה.
הכל יפה לה.
הבטן שלי מתהפכת, אני לא רוצה כלום.
אני רק רוצה לחזור למדים,
לחזור לחיילים שלי בגבעתי,
לחזור להילחם,
לסיים את המשימה שהתחלתי בשבת ההיא.
פעם ראשונה בבית קפה.
מאז השבעה באוקטובר.
המלצר חוזר.
יש לכם קפה שחור? אני שואל.
כן, עוד משהו? המלצר שואל.
סודה בבקשה, אני עונה לו.
לילי מוציאה מהתיק קטלוג של חדרי ילדים, היא מתלבטת בין שני גוונים
של תכלת.
אני רואה רק סגול.
גבעתי היא לא עוד חטיבה
גבעתי היא דרך חיים.
שני חיילים יושבים בשולחן לידנו.
אני רוצה שיקחו אותי איתם.

ככה. כמו שאני, עם הרסיסים, עם הכפכפים, עם הקביים. נסתדר.
הם מבקשים חשבון.

המלצר אומר להם שהחשבון שלהם כבר שולם.

הם מחייכים במבוכה וקמים.

הם לא לוקחים אותי איתם.

בחרנו פה אחד בכחול הבהיר.

לילי אומרת שלצבעים יש כוח,

כמה כוח יש ללילי.

היא חושבת שצבעים יוצרים אווירה.

אני חושב על ערמות של שחור ואדום.

הריח של הקפה השחור מתערבב לי עם ריח של דם וגופות חרוכות.

אני חוזר לסרוק את היער, אנחנו שלושה חפ"קים, חוזרים לקרב ברעים, מחלצים

עוד גופות בכיסופים, מורידים מחבל על אופנוע ועוד אחד ומשם עוברים לנובה,

מסתתרים מאחורי מקרר ענק. מקרר שהפך בין רגע לאפוד הקרמי שלנו, מקרר

משקאות שהגיע למסיבה בנובה, מוצא את עצמו בתוך קרב יריות, מחורר, מדמם

בירות מהולות במים.

רימון אחד נזרק לעברי, אני מכריז 'רימון'!

עוברות כמה שניות

ועוד רימון נזרק.

הפעם הוא נוחת ממש לידי, אני עף על הפנים. אני נפצע וזוחל למיגונית.

אני לא מרגיש את הרגל,

אני נוגע בה, כולה רטובה.

תנועה חדה שלי העיפה את הסודה, המכנסיים שלי נרטבו.

המלצר מביא מגבונים חד פעמיים, עטופים אחד אחד, כאלה שתמיד טוב שיש בתיק.

לילי אומרת שאם היא רק הייתה יודעת איפה אפשר לקנות כאלה, היא לא הייתה

לוקחת.

אבל יש דברים שאי אפשר לקנות.

כמו מגבונים לחים שעטופים אחד אחד, כמו חברים שנלחמים איתך בקרב,

שמסתכלים איתך ביחד למוות בעיניים ורואים שהוא קרוב.

כמו חיים שאין להם מחיר.
אנחנו שמקדשים את החיים, נלחמים מול אויב אכזר שמקדש את המוות.
אני חוזר לנובה, עם הכוח שאיתי.
אנחנו יורים, מחפים, מתקדמים עוד קצת בחסות המקרר ושוב יורים.
מורידים מחבל ועוד שניים
מפלסים את הדרך ליעד הבא.
חמש שניות עוברות עד שלילי מחזירה אותי שוב לבית הקפה.
היא מציעה לי לטעום מהקרואסון שלה.
קרואסון שקדים.
ממש טוב, לא בא לך? היא שואלת.
אני אומר לה שאין לי תיאבון.
היא שואלת אם אכלתי משהו היום.
אני אומר לה שכן.
לא אכלתי כלום היום.
החיילים שלי שם נלחמים
ואני פה יושב בבית קפה עם לילי, היא אוכלת קרואסון שקדים
ואני אוכל את הלב.
נלחם בעצמי.
זאת המלחמה שלי.
אני המפקד, אני הלוחם, אני הפצוע ואני הכוח המסייע.
מאיפה תוקפים?
בלי מפות, בלי תורת לחימה, בלי חמ"ל.
איך נלחמים בתמונה של האיש בלי היד, במראה של הנערה שהגיעה לחגוג את
החיים ומצאה את המוות.
איך גוברים על זיכרון של ילדה עם שמלה אדומה שהייתה לבנה עד אותה השבת.
אני, שנלחמתי עד שנגמרה לי התחמושת ואחרי שנגמרה עוד עברתי בין חיילים
מתים לאסוף מהם מחסניות, יושב עכשיו בבית קפה בלי תחמושת.
נלחם בכאב, בתחושות האשם,
אני פה והם שם.

הטלפון מצלצל.
מחזיר אותי שוב אל בית הקפה.
יש עוד שני תורמים פוטנציאליים.
לילי אומרת שלאחד מהם בטוח יש כליה שתתאים לי.
אתה תנצח גם בקרב הזה, זה ברור. לוחם נשאר לוחם.
ומיד מתקנת את עצמה ואומרת שאנחנו ננצח.

יחד ורק יחד ננצח
ככה לילי אומרת
היא לא מפסיקה להאמין
היא תמיד מוצאת את הטוב
היא לא מוותרת
גם היא פייטרית אמיתית
אני יודע שגם במלחמה הזאת אנחנו ננצח
האהבה שלנו היא כמו אלף מחסניות
יש לי את לילי
יש לי צבא שלם

אבל למה לקח לכם כל כך הרבה זמן ישי אראל

הסיפור מזוסיץ שיהיה עם אל"ם זוגן בקבני,
מפקד בסיס אימונים אוגיסטי, צאלים

בחדרו הקטן בבסיס בצאלים הוא נשכב על המיטה כשכמגבת צבאית מכסה את פלג גופו העליון שעדיין רטוב מהמקלחת שזה עתה סיים. השעה לערך שמונה בבוקר של השמיני באוקטובר ומבעד לוויילון שמסתיר את החלון הקטן ניתן לראות שהשמש כבר עלתה די גבוה במזרח. זאת הייתה המקלחת הארוכה בחייו והוא שטף וקרצף את גופו בזרם המים החמים, לפרקים אפילו רותחים, כדי לקלף מעורו את כל השכבות של היום שחלף ובעיקר להסיר את ריח המוות שדבק לעורו.

את מה שקרה אתמול ואת מה שהוא עשה במהלך היממה שחלפה הוא מנסה ללא הצלחה לעבד ולהכניס לאיזו מגירה במוח כדי לתת לעצמו הפוגה קלה. עכשיו כשהוא שכוב ככה פרקדן על המיטה, ראשו הרטוב מונח על הכרית הקטנה, הוא לא אל"ם דותן בקבני, קצין בכיר בשרות קבע ולא מפקד היחידה לאימונים לוגיסטיים שאחראי על בסיס שעוברים בו עשרות אלפי חיילים אימונים מידי שנה. ברגע הספציפי הזה הוא בן אדם בשר ודם, פרט שהוא בן תמותה ששב לפני כשעה מפלנטה אחרת, ממסיבת הדמים ברעים.

לפני קצת יותר מעשרים וארבע שעות, מוקדם בבוקר באותה שבת הוא עוד שכב במיטה הזוגית מתחת לשמיכה המפנקת ביחד עם אשתו בביתם שבמושב כורזים, או יותר נכון נאחז נואשות בחלקת המזרן הקטנה שהותירו לו איתי ונדב, שני הבנים הקטנים, שבאו להתכרבל איתם כמנהגם בכל בוקר שבת כשהוא לא בצבא, וזאת על מנת שלא ליפול לרצפה הקרה.

"מה שאני צריך עכשיו זה לישון. הגוף והנפש מוכרחים קצת מנוחה אחרת אני לא אוכל להמשיך לתפקד" הוא עוצם עיניים בכוונה לנמנם. כל תא ועצב בגופו זועקים אליו כעת להרפות אבל המחשבות והתמונות של אמש כבר התחפרו להן עמוק עמוק בתוך הראש וכל כולו טעון ברמות מטורפות של אדרנלין עד שזה מרגיש לו כמו שחקן כדורסל בליגת העל שתכף עולה על הפרקט.

קטעי תמונות צפים כעת "יכול להיות שכל מה שחוויתי אמש היה סתם חלום בלהות?

באמת היו שם כל כך הרבה גופות? איך ייתכן כזה רוע שטני?"
לרגע חולפת בו המחשבה שאולי כדאי שירים טלפון לעדי אשתו. היא בטח דואגת
לו נורא. הם מכירים ואוהבים כבר הרבה שנים. הוא יודע שהיא חזקה ובטוח שהיא
כבר מנחשת שהוא עושה כעת את מה שמוטל עליו ושזה לא הזמן להסחת דעת.
"אני חייב להירגע", אבל המוח מסרב לנוח, עובד כמו מנוע רכב שנתקע על טורים
גבוהים. במנועים הוא מבין טוב, מכל הסוגים: טנקים, נגמ"שים, משאיות אספקה וגם
ב"פולאריס" רינג'ר טרקטור משא לשטח. אבל לזה עוד נחזור בהמשך...
הוא משחזר בראשו חלק מהפעולות שלו ושל אנשיו אתמול באתר של המסיבה
כשעסקו בפינוי של הגופות כמו צופה שמסתכל מבחוץ על תמונה אפוקליפטית.
בקושי חצי שעה עברה מאז שנשכב על המיטה אבל הוא מבין שלא יוכל להירדם.

האם נהג נכון כמפקד כשבחר להלך בין המתים?

כוס קפה שחור ופרוסה עם ריבה זה מה שהוא זקוק לו הכי דחוף כעת. הוא קם
מהמיטה ולוקח מהארון סט לבנים ומדי ב' נקיים ומגוהצים למשעי. הריח החמוץ
מתוק של המוות שעולה מערמת הבגדים המלוכלכים הספוגים בדם ובאפר שבחדר
המקלחת שב ועולה באפו.

רכב השירות הצבאי של המפקד, טויוטה קורולה לבנה, שועטת בכבישים לכיוון
דרום הארץ. בשעה 6:45 בבוקר עדכנו אותו מהחמ"ל שיש אירוע חריג בדרום וכעבור
חצי שעה הוא כבר בדרך לבסיס בצאלים. אורי, ביתו הבכורה בת האחת עשרה התקשרה
אליו לאחר מכן ובכתה שהיא לא הספיקה לחבק אותו.

לעדי הוא ישר אמר שזאת מלחמה. כשיצא מהבית היא אמרה לו שאם הוא הולך
להיות גיבור אז שזה יהיה עבור מטרה ראויה.

הוא יוצא עם אקדח השרות שלו "גלוק 19" ומאחור על המושב מונח התיק התפוח
שעדי הספיקה לארוז עבורו עם מלא בגדים ארוכים וקצרים מלווה בנשיקה אוהבת.
היא על ההתחלה הבינה שזאת הולכת להיות היעדרות ארוכה.

בדרך הוא מנסה לקבל תמונת מצב מהקצינים התורנים בבסיס ומערוצי החדשות
אבל הכול מעיד על אנדרלמוסיה רבתי ואין שום מידע מבצעי שיוכל להתכוונן
על פיו. בשעה עשר בבוקר לערך הוא שומע דיווח על מסיבת ה"נובה" בחניון רעים
ועל כך שיש שם נפגעים רבים ומאות אנשים שזועקים לחילוץ וקול פנימי בתוכו
אומר לו שלשם הוא צריך לנסוע. הוא עולה בקשר מול קצין האג"מ שלו שגיא "שגיא,

תפגוש אותי בצומת משאבי שדה. תביא את הג'יפ הצבאי ואת ה M16 שלי עם
המחסניות"

"מה, כלומר, לאן אתה רוצה שניסע?"

"אני עוד לא בטוח אבל נראה לי שזקוקים לנו נואשות במתחם של המסיבה ברעים"
שגיא מקשה "מה, אין שם כוחות צבא, גולני? בקבני, אנחנו חיל לוגיסטיקה,
כבר מזמן שכחנו מה זה לעשות פזצטאות".

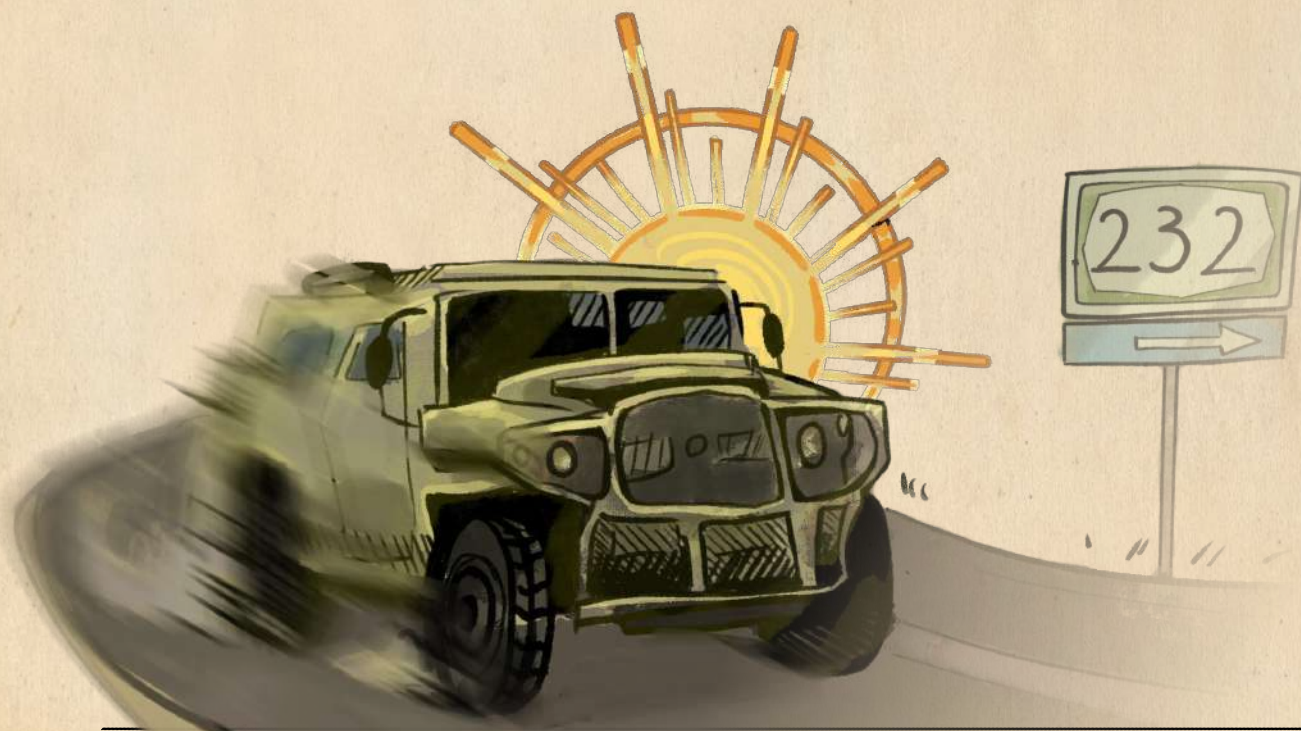
ברקע, ברדיו, הוא שומע קול של מישהי מהמסיבה שהשדרן אובד העצות העלה
לשידור חי, מתחננת שיבואו להציל אותה ובקבני מנסה לשמור על קור רוחו "תגיע
עם הכלי ועם הנשקים לאן שביקשתי ותנסה בינתיים להבין מה קורה בגזרה.
האינטואיציה שלי אומרת לי שצריכים אותנו שמה. להתראות".

מבעד לשמשה הקדמית של הרכב ניתן להבחין למעלה בשמיים הבהירים
בפטריות עשן לבנות שלאט לאט "מתפיידות" ושומעים גם בלי סוף הדי פיצוצים.
כעבור זמן קצר הם חוברים בצומת משאבי שדה והוא עולה על הג'יפ הצבאי והם טסים
לכיוון צפון מערבה. בדרך הם אוספים לרכב קצין נוסף, את סולי.

נוסעים כעת בכביש 234, עוברים את צומת אורים ואת תחנת הדלק הנטושה
ומזהים על הכביש גופות של מחבלים אבל גם של שוטרים שלנו שנורו.

שוב עולה בתוכם קול פנימית ששואלת הפעם מה הייתה עדי אומרת והוא יודע
אוטומטית שהתשובה שלה תהיה "תעשה את מה שאתה צריך"

סולי שואל אם לא עדיף לעצור רגע ולחבור לעוד כוח צבאי אבל בקבני בשלו, סוחט

את דוושת הדלק, עוקף רכבים פגועים, חלקם שרופים, וממשיך בנסיעה במגמה להגיע להצטלבות עם כביש 232 ומשם למתחם של המסיבה בסמוך לקיבוץ רעים. מהדיווחים שהם מקבלים בקשר ברור שמדובר בחדירה של מספר רב של מחבלים ואינסטינקט השטח שטבוע בתוכו עוד משהיה נער והסתובב בהרים שליד חצור הגלילית, ובתור אחד שהתחיל את הקריירה הצבאית כטנקיסט בשריון, מורה לו שלנסוע בכביש 232 בסטייל של מטיילי שבת שבאים לבקר ולכייף בשמורת רעים היא אופציה מסוכנת מידי. הוא יורד מהציר וחותר לדרך העפר שמקבילה לכביש 232 שמכונה בשפה המבצעית ציר "חושיאל" ומגיע מכיוון צפון מזרח אל לב ליבו של מתחם מסיבת הנובה.

כעבור דקה הוא ועמיתיו הקצינים מוצאים את עצמם בתוך ליבת כור ההיתוך הרוחת של ה"סופרנובה", כוכב מסיבי שמתפוצץ עליהם ועולמם הישן קורס בין רגע.

השעה קרוב לשעה אחת בצהריים וג'יפ הפיקוד שלהם נעצר קצת לפני הרחבה המרכזית של המסיבה. הוא מזהה בשטח המתוחם לפניו אוהל לבן גדול שנראה כמו מרכז השליטה של המארגנים וכולל בתוכו מרפאה, שורה של תאי שירותים ניידים, ארגזי קרח לשתייה, וצפרדע גדולה לפינוי אשפה.

ברקע נשמעים הדי פיצוצים של רקטות ופצמ"רים ובשמים ניתן להבחין באלומה של שובלי עשן לבן שמסמנים את מסלולם של הרקטות שיוצאות מעזה.

הם פורקים בזריזות מהרכב, הנשקים הטעונים ביד ואפודי המגן עליהם ומתקרבים בזהירות לזירת המתחם. היריות מנשק קל נשמעות כעת ממש סמוכות והעלים נושרים מהענפים של עצי האקליפטוס.

הם מזהים חפ"ק קטן של כמה שוטרים ושוטרות שחלקם אבטחו את המסיבה שתופסים כעת מחסה מאחורי רכב ומשיבים אש לעבר המחבלים. אחד מהם שוכב פצוע ובסמוך אליהם מוטלות שתי גופות של שוטרים. הוא כורע על ברכיו ליד אחד מהם.

אגלי הזיעה והלכלוך מהשכיבה על האדמה ניכרים היטב על פניו והוא מנסה להבין ממנו בתנועות ידיים מהיכן מגיעה האש שנורית לעברם.

הוא ושני הקצינים מצטרפים כעת עם הרובים שלהם יורים לעבר הכיוון המשוער שבו נמצאים המחבלים של החמאס. הכדורים שורקים לידם וגם פוגעים בפח של הרכב שמסתיר אותם. מידי פעם עולה בידם לזהות בין השיחים ומאחורי העצים דמויות

מזוקנות לבושות במדים מדוגמים ווסטים שחורים והמצח שלהם עטור בבנדנה ירוקה.

זאת לחימה מטווח קרוב של עשרות מטרים. כוחות צבא נוספים לא נראים באופק ושלושה קציני מנהלה בכירים שדי מזמן שכחו איך לתפקד בתור לוחמי חי"ר תחת אש בפעילות מבצעית הם כעת חוד החנית הזעיר של צבא הגנה לישראל בניסיון האמיץ להדוף את המחבלים. אין להם מושג מה גודל הכוח שלפניהם והתחמושת שלהם מדודה, כמה מחסניות בלבד לכל אחד בחגור, מה שאומר שהם יורים רק בבודדת ובמטרה לפגוע.

בקבני שולח את שגיא לאחור אל הג'יפ "תדווח בקשר לחמ"ל שאנחנו פה באתר של המסיבה ושישלחו לכאן דחוף סיוע של לוחמים ויקפיצו את המפקדה". הוא אפילו זוכר להגיד לו שלא ייסעו דרך ציר חושיאל אלא דרך השדות. הכדורים שורקים ליד אוזנו של שגיא כשהוא מחלץ לאחור.

סולי מציע שאולי יעשו איגוף קטן מימין כשאחד מהם יורה ברתק ושניים יתקדמו. כששגיא חוזר שניהם מתקדמים בדילוגים כמה עשרות מטרים לפנים תוך כדי שהם תופסים מחסה מאחורי עצים ומאחורי הצפרדע של האשפה. ליד הצפרדע הוא מבחין בשתי גופות של בחורות שכובות על בטן עם הפנים בתוך הקרקע ולרגע הוא קופא מבועת על מקומו. הרעש העמום של הכדורים שפוגעים בברזל של המיכל שולח אותו לזנק קדימה ולהמשיך לירות.

עברו עוד כחמש עשרה דקות ואז השתרר שקט. השמיים שמעל כאילו לוטשו בצבע תכלת ואפשר כעת לחוש בשמש הלוחטת.

"אני חושב שפגענו בחלק מהם" הוא פונה לשגיא ומוסיף "השטח לא מטוהר ועדיין מסוכן מאד להסתובב"

"חייבים להביא תגבורת" עונה לו שגיא תוך כדי שהוא מחליף מחסנית ב M16 שלו "נשארתי עם מחסנית אחת"

"אני אזעיק כוחות נוספים מהבסיס".

בקבני הולך לדבר במכשיר הקשר עם מפקד בסיס צאלים "לקחתי פיקוד על המתחם של המסיבה. אני אחראי. אני צריך שתשלח לפה כוחות נוספים עם נשק ותחמושת. את מי שיש... פרמדיקים ושיביאו הרבה אלונקות".

בצד השני המפקד הגבוה רוצה לקבל יותר פרטים "מה אני רואה? יש פה כמות

מטורפת של נפגעים. גם גופות. פצועים? עוד לא יודע. שמע קובי, אני לא יכול לפרט כרגע. אני שולח לך מיקום"

הוא מצטרף בחזרה לקומץ האנשים שאיתו והם ממשיכים בסריקה בשטח שיותר קרוב למרכז של המתחם. הירי נפסק לערך ב14.30.

בפעם הראשונה הוא ושני הקצינים שאיתו מתפנים לסרוק במבטם את המתחם הגדול של המסיבה.

האזור נראה כמו מקום מוכה שעברה בו סופת טורנאדו. שמיכת טלאים צבעונית, חפצים זרוקים לכל עבר; פרטי לבוש צבעוניים, תיקים, שקי שינה, עגלות אשפה הפוכות, רמקולים מנופצים, וכמה מכוניות נטושות שחנו בשולי הרחבה ודלתותיהן פעורות לרווחה.

ברזולוציה יותר גבוהה של התמונה המצמררת מתברר לו גודל האימה: עשרות גופות מפוזרות במתחם, בתנוחות שונות, לעיתים גרוטסקיות, חלקן שכובות על הגב חלקן על הבטן כמו היו אלה בובות מפורקות מחלון ראוה.

הם עוברים בסמוך לתאי השירותים הניידים ונחרדים לראות את חורי הכדורים שניקבו את הדלתות וברור להם מה קרה למי שהתחבא שם. גם באוהל החפ"ק של המסיבה, סוג של גזיבו לבן גדול, מוטלות כמה גופות.

לא הרחק משם למרגלות אחד העצים שבסמוך לנחל גרר הוא מבחין בגופות שרופות, זוג. בחור ובחורה. הוא מרגיש שהוא עומד להקיא והולך קצת הצידה. צריך שיביאו לפה מסכות.

סולי תופס את ראשו בידיים. הוא אחוז בעתה. "אלוהים, זה גיא צלמוות"

דווקא הביטוי הזה מספר תהילים

"גם כִּי-אֵלֶךְ בְּגֵיא צִלְמוֹת, לֹא-אֵירָא רָע- כִּי-אֲתָה עִמָּדִי" מקפיץ אצלו איזה זיכרון עמום. הוא כבר לא זוכר מתי ולמה אבל פעם כשלמד בישיבה התיכונית בצפת הסתקרן וראה בגוגל תצלום מפורסם של צלם בריטי שצילם במלחמת קרים תמונה שמתקראת צלמוות. רק ששם בתמונה בשחור לבן לא ראו לא חיילים הרוגים וגם לא פצועים. ופה מסביבו מלא מתים והם בכלל אזרחים. צעירים וצעירות שבאו לשמוח ולכייף. ברגע זה מגיעים שני רכבים צבאיים עם כמה קציני סיוע מנהלתי מהבסיס. הם פורקים בזריזות מהרכבים. צריך לחשוב מהר. להתארגן, להתארגן על מה? עם איזה כלים? הכי חשוב לסרוק את השטח ולאסוף את כל הגופות. אולי יש גם ניצולים.

לאסוף את הגופות כמה שיותר מהר כדי שלא יחטפו אותם לעזה... המפלצות האלה הם סוחרי גופות. אין טעם לעבוד כעת עם המפה הצבאית שברשותו. הוא פותח Google Map בנייד וביחד עם שגיא הם מחלקים את השטח שמדרום וממערב ללב המתחם לשלוש גזרות חיפוש כשלכל גזרה הוא מקצה צוות אחד: צוות ראשון של ויטלי ושגיא, הצוות השני של וולף וצוות שלישי בפיקודה של עדן הקצינה. הוא נותן פקודה לאנשים "אתם הולכים בשורה, נשקים בהיכון, מחסנית בהכנס וכדור בקנה. העיניים מסתכלות מאה שמונים מעלות מסביב. לסרוק את המרחב ולנוע במהירות לפני שהחשכה יורדת. אנחנו מחפשים קודם כל אם יש ניצולים ופצועים ובמקביל מאתרים את מיקום הגופות" הצוותים מתחילים לנוע ומתרחקים ברדיוס של כמה מאות מטרים. שמש של אחר צהרים מוקדמים עומדת ברום השמיים וקרניה מחממת את אדמת הלס החומה. הצחנה מתחילה להתפשט באוויר, ריח חמוץ מתוק ומזויע של גוויות. חם, כולם מזיעים ומדחיקים פנימה את תחושת הקבס שרוצה להתפרץ מגרום. במקרים האדומים עם הדלת השקופה יש פחיות משקה. מה שהוא וחבריו צריכים עכשיו זה לצנן את חלל הפה, להרוות את הצמא, ולטעון אנרגיה. בקבני שולף מאחד המקררים כמה פחיות רד בול זירו בצבע כחול כסף עם הכיתוב האדום פותח אחת מהן ולוגם את המשקה הפושר ואת שאר הפחיות הוא מחלק לחבריו הקצינים. כשהוא מתקרב למקום שבו מוטלות כמה גופות, חלקן פרקדן וחלקן שכובות על הבטן, נשמע לפתע מהכיוון של אחת מהן צליל של מכשיר טלפון נייד. הוא ניגש לגופה, בחורה צעירה בגילי העשרים שיער שטני מתולתל. על פרק היד שלה היא עונדת צמיד כחול שמעיד על כך שהיא מהמסיבה וקצת למעלה, על האמה מצויר קעקוע של שתי ציפורים במעופן. היא לבושה מכנסים קצרים סגולים וחולצת בטן קצרה שהייתה פעם לבנה ועכשיו היא כולה אדומה מדם. הוא לוקח בידו את המכשיר שממשיך לצלצל בעיקשות ונחרד לראות שעל הצג מופיעה המילה "אמא". מחשבת בזק חולפת בראשו שעוד כמה שעות הם עשויים להתמודד עם זרם של הורים וקרובי משפחה מודאגים שיגיעו למתחם המסיבה לחפש את יקיריהם. חייבים לפנות את הגופות כמה שיותר מהר! הוא קורא לראשי הצוותים ומסביר להם את המצב ואת הדחיפות. "אנחנו נביא את כל הגופות מהשטח לרחבה המרכזית ונשים אותן באוהל הגדול.

משם נפנה אותן כמה שיותר מהר". החל הקרב על הזמן.

אחד מהאנשים מקשה ושואל: "איך נסחוב אותן מהשטח? זה כבד ויש המון הרוגים" עיניו נופלות לפתע על שני פולריס רינג'רים בצבע ירוק כהה שיש להם ארגז מאחור ושימשו את מארגני המסיבה לכל מיני עבודות שירות. הוא ניגש לאחד מהכלים ומיד מתברר לו שהמפתחות לא ב"סטרטר".

הוא מודה לאלוהים על זה שתמיד אהב להתעסק בדברים טכניים ועם כלי רכב ובלי להסס הוא מתחיל לחבר כמה כבלים ומצליח להתניע אותו. גם הכלי השני מותנע והם מחברים אליהם שתי עגלות נגררות.

"אוקיי, אנחנו סורקים את השטח ואנחנו מעמיסים את הגופות על הארגזים ועל הנגררים של הפולריסים ומביאים אותם לאוהל הפיקוד".

הוא מפקיד את קצין ההנדסה שלו ז'ניה, על הניהול של כל האופרציה המקברית של האוהל, כולל אחריות לרישומים, ושאר האנשים יוצאים מיד כמו על אוטומט לבצע את המשימה.

הוא מתפלל בליבו שאנשי זק"א ורפואה שאמורים להגיע לעזור להם במשימה יגיעו כמה שיותר מהר, יחליפו אותו ואת אנשיו בפינוי המתים ויביאו איתם שקים לגופות אבל משיחות שהוא ניהל עם החמ"ל הוא מבין שזה ייקח עוד זמן. צירי התנועה עדיין חסומים ברובם ויש עשרות מוקדים שבהם יש הרוגים. כאוס טוטאלי.

הוא מתנחם בזה שנמסר לו בקשר שבעוד כשעתיים תחבור אליהם חצי פלוגה מקורס מ"פ לאבטחה, כדי שהם יוכלו להמשיך במשימה של איסוף הגופות גם עם רדת החשיכה.

בשלב זה כמעט כל האנשים תחת פיקודו מפוזרים בשטח ומתחילים לחלץ גופות של משתתפי המסיבה בעזרת שני רכבי השטח שהם השתלטו עליהם.

כשהרינג'ר הראשון מגיע למרכז הרחבה עמוס בגופות שנערמו בכל מיני תנוחות, חבוקות בכל מיני תצורות, הגפיים שלוחות בכיוונים סוריאליסטים והבגדים ונעלי סניקס שלהם ספוגים בדם, הוא נחרד מהמראה וצמרמורת קרה עוברת בגופו. הנהג של הכלי, איש

מפקדה צעיר יחסית, יורד ממנו ומתמוטט לצד הכלי על הקרקע.

בקבני מורה להפשיל את היריעות החצי שקופות של האוהל הגדול והם פורשים על האדמה מחצלות ושמיכות של החוגגים שנמצאו פזורות באתר בכדי להניח עליהן את הגוויות.

כשהם פורקים מהעגלות את הגוויות שהתקשו בינתיים ומתחילים להזיז את האיברים נשמעים לפתע קולות של קנאקים, הרעש המצמרר של המפרקים שכבר נמצאים במצב של קשיון.

אחרי שהגופות מונחות בשורות באוהל הם מכסים אותן בכל הבא ליד:

שמיכות, צעיפים, סדינים. לרגע קט התצוגה המקאברית הזאת נראית כמו שוק בדים בהודו.

עגלת המוות הראשונה נפרקה וחייל אחר מתיישב ליד ההגה של הפולריס ונוסע שוב אל תוך המאפליה.

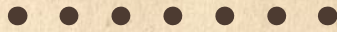
עוד מעט השעה שלוש ובקבני מחליט לקחת עימו שני אנשים ולצאת רגלית לסרוק בכיוון צפון מערב, אזור שהם טרם הגיעו אליו וסמוך לנחל גרר שחוצה את החניון.

כשהם מתקרבים אל הנחל שעובר בין קירות תלולים, הצמחייה נעשית קצת יותר סבוכה וניתן להבחין גם בכמה ביתרונות שנחרצו על ידי המים ובקפלי קרקע במדרון. לפתע, כמו בפאטה מורגנה, יוצאת מאחד מקפלי הקרקע במדרון חבורה של צעירים. חבורת הניצולים המבועתת מונה שבע בנות ובחור אחד. ידיהם שרוטות, פניהם מלוכלכים מהחול, ושערות ראשם הפרועות זרועות אניצי עשב. האימה ניבטת מעיניהם כשהם צועקים לעברם "לא לירות, לא לירות".

הוא מתקרב אליהם לאיטו "זה בסדר אל תפחדו. באנו להציל אתכם. אנחנו מצה"ל, שמי דותן בקבני" אחת הבנות, שיער ברונטי פזור, גוון עורה שחום ועיניה חומות מגיעה עד אליו, מחבקת אותו חזק חזק והוא מחזיר לה חיבוק גמלוני, מקיף את גבה עם זרועותיו והיא מתייפחת על כתפו.

"עכשיו הכול בסדר, אתם בטוחים" הוא לוחש לה.

"למה, למה לקח לכם כל כך הרבה זמן?" היא עונה לו.

בשעה 16.30 הגיעו סוף סוף כוחות האבטחה של קורס מ"פ, מצוידים כהלכה בנשקים וציוד לחימה והם יאבטחו את מאמצי הסריקה של אנשיו.

בהמשך הגיעו עוד כמה מאנשי הבסיס שלו ועימם אמבולנס אחד שכבר לא יפנה פצועים ממסיבת הנובה. החשכה מתחילה לרדת. השמיים מוארים כעת משובלי הרקטות שנורות לעבר הארץ מהרצועה ומנורי תאורה שמפזר חיל אוויר בשמי העוטף.

הסריקות אחר הגופות נמשכות במלוא המרץ. הוא והאנשים שלו תשושים ועובדים כמו רובוטים, משתדלים להדחיק את המחשבות ואת הרגשות כדי שלא יתמוטטו. הם לא חושבים לא על אוכל ולא על מנוחה. הם סוג של ניצבים דוממים בסרט אפל אבל בפנים הבטן מתהפכת והלב חושב להתפוצץ.

עד עכשיו הם פינו אל האוהל המרכזי מאתיים שלושים ושבע גופות וחילצו שמונה ניצולים בחיים. נותרו עוד גופות שרופות במספר מוקדים. אבל המלאכה הקדושה הזאת של איסוף הגופות השרופות וגם של עיטוף כל הגופות בשקים תיעשה הרבה יותר מאוחר על ידי אנשים וכוחות של זק"א ויחצ"א. היא תחל בסביבות תשע בלילה ותסתיים לאחר מרוץ מטורף נגד הזמן לקראת חצות.

השעה כעת לערך שמונה בערב וכל כולו גוש אחד של כאב. זה לא הזמן לעכל את מה שהוא ופקודיו חוו מהבוקר. בינו לבין עצמו הוא מהרהר אם ניתן להתייחס אל מה שעשו עד כה כסוג של גבורה. גבורה אזרחית? גבורה צבאית? ואולי שניהם.

הוא נעמד ליד אוהל הגופות ומנסה לשאוף אוויר אך הריח כבד מנשוא. הוא התקשר מקודם לבסיס להזמין דחוף שלוש משאיות קירור לפינוי הגופות אל מחנה שורה ברמלה אבל נהיר לו שיצטרכו לגייס לשם כך משאיות אזרחיות של חברות מזון וזה ייקח עוד שעות רבות. צריך גם רכבי גרר לגרור מהאתר רכבים נטושים. נחל גרר. איזו אירוניה מחרידה.

סולי נעמד לידו, משותק לחלוטין ודומם. הוא איננו מסוגל להוציא הגה ובקושי נושם ובקבני חושש שעוד רגע הקצין המסור שלו יצנח אל הקרקע וישקע אל תוך בור אפל ושחור. ואז, בלי שום כוונה, יוצא לו משפט מחבק שנפלט אל חלל האויר כמו כדור טועה, מין משפט שמנסה להחזיר רסיסי נורמאליות לעולם שלהם במעבר חד מעולם המוות לעולם החיים. "סולי, ראית את משחק הכדורסל של מכבי ת"א נגד פרטיזן בלגרד ביום ה' בנוקיה?" היה משחק גדול. מכבי ניצחה 81-96."

מפקדת על מפלצת

רויטל גורנשטיין

הסיפור ממוסס על שיאור המוקד האלפוני האצטרו
של פיקוד האוכל באירופה ה-7.10

"את מפקדת על מפלצת" הוא אמר, ויצא לחפש"ש. ואני חשבתי שזה משפט ממש לא נחמד לומר לקצינה צעירה שבדיוק נכנסת לתפקיד הראשון שלה. הוא ניסה להפחיד אותי? כי הוא לא הצליח. זה רק הדליק אותי יותר. הברכיים רעדו מהתרגשות ואמרתי לעצמי: קטן עליי.

לא דמיינתי שכמה חודשים אחר כך אני אמצא את עצמי עומדת בראש מפלצת תלת ראשית. ביום שבת ה-7.10 ב-7:00 בבוקר קמתי לפיפי. כמו תמיד כשאני פוקחת את העיניים, הן קודם כל הלכו למסך של הטלפון. בדרך כלל מחכות לי שם 2-3 הודעות מהבנות שבמשמרת לילה, אבל הפעם? הפעם הייתה סיבה למסיבה.

"סיבה למסיבה" זאת קבוצת הפיקוד שלנו בבסיס, באמצעותה אנחנו מתפעלים אירועים חריגים. אבל זה לא היה אירוע חריג, זה היה אסון. הערתי את חיים, בן הזוג שלי ותוך 7 דקות מטכ"לי היינו על מדים באוטו בדרך לבסיס. כל הנסיעה גללתי בין הודעות לסרטונים והמוח כמו לא מצליח לקלוט את המידע - חדירת מחבלים, ג'יפים לבנים עם חמאסניקים בתוך הישובים, אנשים מתחבאים בממ"דים... עם כל צעקה שבקעה מהטלפון שלי, הרגשתי את חיים לוחץ קצת יותר חזק על הדוושה של הגז. ברגע שהגענו לבסיס התפצלנו - אני למוקד והוא למפקדה. מיהרנו כל כך להגיע למקום שבו צריכים אותנו, ששכחנו לתת לעצמנו רגע של פרידה. לא ידענו שהפעם הבאה שנתראה תהיה בעוד כמה ימים שירגישו לנו כמו שנים, ושנהיה כל כך שונים. הגעתי הכי מהר שיכולתי וזה כמובן היה מאוחר מדי. שני, האחראית השבועית שלי כבר הקפיצה את עצמה, את כל הבנות, את התגבורת ואת אנשי המילואים. ניסיתי להבין ממנה מה קורה אבל לא הצלחתי. גם לא מאף אחת אחרת.

כולן החזיקו את השפופרת והקולות התערבבו לרעש לבן ששידר כאוס. הסתכלתי על המפלצת הזאת שנקראת "מוקד אזרחי של פיקוד העורף" ופתאום היא נראתה לי כמו ילדה שצריכה חיבוק. אבל לא היה זמן לחיבוק. השיחות לא הפסיקו להגיע ואין מי שיתן מענה. התחלתי לאסוף אנשים בבסיס - כל מי שלא עשה באותו רגע

משהו חיוני - הפך למוקדן.

הכשרתי באותו יום משהו כמו 100 איש - ובכל פעם שהסברתי להם מה לעשות, רעד לי הקול. איך אני אמורה לתדרך אותם לתרחיש כזה? אני לא יודעת מה עושים בתרחיש כזה. אנחנו רגילים להפנות אנשים למרחבים מוגנים, להיכנס לממ"ד בבית, אם מישהו מאיים על חיו אז להעלות לשיחה את המשטרה ואת עמותת ער"ן. אבל מה לעשות אם אתה בממ"ד ומחבלים מעלים את הבית שלך באש? או אם המחבלים פורצים לתוך המיגונית? או אם אתה מתחבא בתוך שיח באמצע שטח חקלאי מפני מרצחים? אין כזה תרחיש. משגרה של עשרות בודדות של שיחות עברנו לעשרות אלפי.

משגרה של בעיות משמעת ו"שביזות" מהתפקיד עברנו לשליחות שיא. בפעם הראשונה בשירות שלהן החיילות שלי הבינו למה התכוונתי כשאמרתי שהמוקד הוא השופר של האוכלוסייה. המצב היה ב"קאנטים" אבל המורל היה בשיא - עד יום שבת השחור הפרטי שלנו - שבוע אחרי ה-7.10. סיבה למסיבה - חשש לחדירת מחבלים בבסיס.

אני, הבנות ועוד עשרות חיילים ישבנו מכווצים במוקד הנעול, כשרק הנשימות הכבדות והמשיכות באף מפרות את הדממה. הן הסתכלו עליי בעיניי עגל דומעות והבטחתי להן שהכל יהיה בסדר, שאין מה לדאוג. תהיתי איך אני, ילדה בת 20, מרגישה כמו אמא לילדות בנות ה-20 שמסתכלות עליי בציפייה לתשובה. חשבתי מה אגיד לילדים שלי בבוא היום, איך אספר להם ש"אמא הייתה במלחמה רצינית". זו הייתה גם הפעם הראשונה מזה ימים ארוכים שחשבתי על חיים - ודמיינתי איך הוא מסתובב בבסיס עם הנשק דרוך, מחפש את המחבלים.

דמיינתי איך יראה המפגש בינו לבין המחבל, ותהיתי מי יהיה חד יותר. בתרחיש אחר דמיינתי איך החיילים מרוב לחץ שוגים בזיהוי אחד של השני ויורים דו"צ. אלוקים רק לא דו"צ. יהיה בסדר, אין מה לדאוג אמרתי, וניסיתי נורא גם להאמין.

שבוע לאחר מכן בכיתי בפעם הראשונה מאז ה-7.10. בבוקר ישבתי להקשיב להקלטות של השיחות מאותו יום נורא. הרגשתי אשמה על כך שאני לא יודעת מה החיילות שלי עברו באמת, איך זה הרגיש להיות השיחות האחרונות של כל כך הרבה אנשים. חלקן אפילו הרגישו מעט אשמה שהמילים האחרונות של כל אותם אנשים הגיעו לאוזניהן ולא לאוזני יקיריהן. לא היה להן אפילו רגע לתעד אותן, כי

הצלצול לא נפסק והבא בתור מחכה.

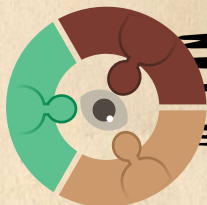
בצהריים עשיתי לי שוקו, התיישבתי בפניה של הבסיס והסתכלתי על הדשא הירוק. ניסיתי להיזכר בשיחות ששמעתי אבל רק אחת נחקה לי בראש: שיחה עם אישה מבוגרת דוברת רוסית מאוטובוס הגמלאים בשדרות. מבין כל מה שהיא אמרה הבנתי רק 3 מילים: "דחוף", "משטרה" ו-"הצילו", אבל הזעקה שלה חלחלה לי לעצמות עד שנקטעה בירייה.

חשבתי עליה, שעם כמה שהיא לא יודעת עברית וכנראה לא המון זמן בארץ היא הצליחה להגיע לטלפון של המוקד ולהתקשר. היא נלחמה, היא גיבורה. חשבתי על החיילות הגיבורות שלי. חשבתי על המפלצת הזו שנקראת המוקד ולא פחדתי ממנה בכלל. הערצתי אותה. וביני לבין עצמי, הערצתי גם אותי.

כי מעפר באת ואל עפר תשוב

ישי אראל

הסיפור מזוסיס על סיפור עם אל"ם (מילי) מריקו
skאלאוס, פיקוד האוכל, מאוס זכום

"אוריאל", אני מוריד את הפלטפורמה ההידראולית ונעמיס קודם את הסיאט הלבנה הזאת. אח"כ נרים את ה BYD הסינית הכחולה. כן, זאת שליד העץ השרוף. נשים אותה על המשטח התחתון" לא, לא את המכונית הזאת. אתה לא רואה שהיא שרופה לגמרי? פה צריך גרר עם מנוף אחרת היא תתפרק לנו לחתיכות".

שמש עגולה צהובה של צהריי יום עמדה באמצע רקיע התכלת וקרניה חיממו את אדמת הלס החומה במקומות שעצי האקליפטוס של המתחם לא הצלו עליה. השמים היו בהירים לחלוטין למעט עננה קטנה ונוצתית שניתן היה לדמותה לכנפי מלאך.

אבל פה למטה באתר של המסיבה לא נראו שום מלאכים וגם אלוהים לא היה. משאית הגרר האדומה והחדשה מדגם איסוזו שמונה טון שעל הדופן שלה הייתה רשומה כתובית "גרר יוסי - חילוץ רכבים 24 שעות ביממה" בהקה בקרני השמש החמימות ואלמלא שלדת המתכת הגדולה שלה אפשר היה לחשוב שמדובר במשאית צעצוע.

אוריאל הוא עוזרו הצעיר של יוסי. הוא בן שבע עשרה וחצי ובקרוב עתיד להתגייס. כיפה שחורה גדולה מהודקת בסיכת שיער קטנה לשיער הכהה של ראשו שמסופר בתספורת קופסא. היום הוא היום השלישי שלו בעבודה הזאת. השכר השעתי לא משהו אבל הוא העדיף אותה על פני עבודת סדרנות משעממת שהוא התקבל אליה בסופרמרקט השכונתי בגלל שהוא חשב שזאת תהיה עבודה שכרוכה במצווה. הוא מרגיש קצת כמו פקח תנועה ומכוון את יוסי: "סע, סע עוד אחורה. יוסי בזהירות. לאט, יש פה מלא חפצים זרוקים ובגדים בשטח. בטח יבואו לאסוף גם אותם. קח קצת שמאלה את ההגה תעקוף את האוהל הקטן הזה".

נהמת המנוע של מכונית הגרר שנעה כעת ב"רוורס" ומתקרבת למכונית הסיאט הנטושה מפרה את הדממה המקפיאה שאפפה את המתחם. יוסי עוצר את הגרר כמה מטרים מהפגוש הקדמי של הסיאט הישנה.

הוא יורד ממנו וניגש לחלק האחורי של הגרר על מנת למתוח את שלשלת הפלדה

הקצרה שבקצה שלה יש וו מתכת גדול והיא מחוברת לכבל מתכת מתוח שמוביל אל הכננת. לאחר מכן הוא שולף מהתא הצדדי רתמה צהובה עשויה משתי רצועות בד עבה במיוחד שבקצה שלהן יש אנקולי גרירה מפלדה עבה עם תפסי ביטחון ומחבר אותה לוו המתכת ומניח הכול על משטח הפלדה.

עוזרו הצעיר של נהג הגרר ניגש כעת למכונית הסיאט שחנתה בשולי דרך העפר הראשית שיוצאת ממתחם החניה של המסיבה. מכסה הבגאז' שלה פתוח חלקית ושתי דלתותיה הקדמיות פתוחות. הזגוגית הקדמית מרוסקת למחצה מהקליעים שכפי הנראה פגעו גם ביושביה. הצמיג האחורי של המכונית הלבנה שטוח לגמרי וניכר היה שכל האוויר בתוכו התרוקן.

אוריאל לוקח את הרתמה עם טבעות הגרירה וכורע, בעצם נשכב מתחת לפגוש הקדמי של הסיאט. הוא מזהה במרכז התחתון הקדמי של הרכב את טבעות הגרירה מברזל ומחבר אליהן את האונקלים.

"תוודא שתפס הביטחון באונקלים סגור הרמטית ותסתכל בפנים הרכב" צועק לעברו יוסי שניגש כעת אל עבר תיבת הפיקוד כדי להפעיל את ידית המנוף שמפעילה את הכננת.

"לפני כמה ימים העמסנו איזה "דהייטסו" ישנה והיא התפרקה לנו וצנחה על הקרקע. חטפה. RPG תסתכל גם בפנים הרכב" יוסי נשען לאחור על דלת הגרר ומדליק לעצמו סיגריה. אולי הוא כבר מבוגר מידי בשביל הג'וב הזה ולזחול ככה מתחת לרכבים המחולצים מכביד מאד על הגב שלו.

אוריאל שולף את עצמו בזריזות מתחת למרכב של ה"סיאט" ומנער את האדמה שדבקה בבגדיו. עוזר הנהג החרוץ מתכופף בזהירות מתחת לרכב מושך בחוזקה את רתמת הבד ומוודא שהאונקלים אכן תפוסים היטב. המכונית הקטנה אחוזה בגחונה כמו הייתה זאת חיית בר פצועה שנלכדה ברשת של ציידים.

הוא הולך לחלקו הקדמי של הרכב ומציץ דרך החלון הפתוח בצד של נהג הרכב. למרות האפלולית שהייתה בתוכו הוא לא יכול שלא להבחין בכתמים הכהים על הריפוד. בקבוק מים מינרליים פתוח היה זרוק על רצפת הרכב במושב שליד הנהג. "יוסי, הריפוד מלא דם". מי שהיה במכונית נפצע קשה. אולי אפילו מת."

"אוריאל אני מבקש ממך, הבטחתי לאבא שלך שאני אשמור עלייך. אתה צעיר מידי בשביל המראות הללו. רק תשים את הרכב על "ניוטרל" ותבדוק זריז אם נשארו ברכב

דברים אישיים כמו ארנק או טלפון נייד, תיק, או תעודות שצריך לאסוף אותם ולתת לקצין מפיקוד העורף. אלו פריטים שצריכים להגיע אח"כ למשפחות. אוריאל מתכופף ומכניס את גופו הצנום מבעד לדלת אל תוך הרכב, נזהר שהכיפה שעל ראשו לא תישמט. עיניו ממצמצות ואז מסתגלות לאור החלש בתוך חלל הרכב ומבצעות סריקה מהירה של המושבים. ריחו הטחוב של השטיח הרטוב עדיין מהמים שנשפכו ואולי גם מהדם ממלא את פנים הרכב. על המושב שליד הנהג מונחת גומיית שיער שחורה. לפתע הוא מבחין בארנק נשי קטן מעור בצבע חום ועם סוגר מוזהב שהתגלגל אל מתחת למושב הנהג. הוא שולף אותו ואז נחפז לסיים את הסריקה של פנים הרכב.

הוא סוגר בטריקה קלה את שתי הדלתות הקדמיות של המכונית ומבחין שאחת מהן איננה נסגרת היטב. הוא לוחץ בחוזקה על ידית המתכת שלה ופותח אותה ואז מנסה שוב לסגור אותה עם יותר כוח אך הדלת מתעקשת שלא להסגר עד הסוף. הוא מזהה כעת שבדלת יש כמה חורים קטנים של קליעים ושכפי הנראה הציר העליון של הדלת נשבר מה שגרם לשקיעת הדלת ולסגירה לא אטומה.

"יוסי, הדלת בצד של הנוסע לא נסגרת טוב"

"בסדר, תסגור אותה כמה שאפשר. זה כבר לא משנה. המכונית הזאת ממילא הולכת לגריטה, "טוטאל לוס". אני מקווה שיצליחו לאתר את בעל הרכב בחיים".

אוריאל שולף מתוך הארנק כרטיס מלבני עשוי פלסטיק לבן של תעודת זהות שעליו מוטבע שבב דיגיטלי ורשומים הפרטים של בעליו.

"ד. מרגולין. שנת לידה 2001. יש פה גם תעודת סטודנט במכללת יפו תל-אביב. בחורה צעירה.

הוא מתעמק בתעודה "זואלה, נולדה כמוני בחודש אוקטובר, אולי היא באה לחגוג יום הולדת במסיבה".

"ניתן את המסמכים ביציאה מהשטח לקצין האחראי בעמדת הרישום של פיקוד העורף". הוא מושך כעת ביד מנוסה את הידית שמפעילה את כבל הגרירה.

כבל המתכת נמתח ונכרך על הכננת שמסתובבת לאיטה וה"סיאט" הלבנה נגררת בזהירות לעבר השיפוע שמוביל למשטח העמסה כמו חילזון שמתכנס אל תוך הקונכייה שלו עד שהיא מתמקמת כולה על הרמפה.

אוריאל ויוסי מסדרים ומהדקים כעת את שתי השלשלאות שעשויות חוליות חוליות

של ברזל ומעגנות את הרכב לרצפת המשטח על מנת שלא יזוז. יוסי לוחץ ביד בוטחת על הידית של הזרוע ההידראולית שמרימה את המשטח שאליו מוצמדת ה"סיאט" והוא עולה בהטיה למעלה ולאחור ונעצר בזווית של כמעט 45 מעלות.

"טוב, עם זאת סיימנו. עכשיו נטפל ב BYD החשמלית" יוסי מסובב את משאית הגרר האדומה שלו ומתמרון בזהירות בין הגזעים של עצי האקליפטוס של המתחם. הוא מקרב כעת את חלקה האחורי של המשאית למכונית הסינית כחולה שנעצרה לצד דרך הכורכר כשמכסה המנוע שלה שמקומט במקצת בקצהו תקוע בגזע העץ העבות שלפניה.

מתחת למכונית ניתן להבחין בשקע קרקע, מעין תעלה קטנה ולכן המכונית עומדת בזווית קלה כשגלגליה הקדמיים עומדים בשיפוע קל.

עלי העץ מרשרשים באוושה בשל משב הרוח הקל שעובר ביניהם. לטאה חומה שרעשו המכני של הגרר שמתקרב החריד ממקום מחבואה יוצאת מהשקע זוקפת ראש ובורחת לשיחים המרוחקים.

אוריאל מרים את המבט ומזהה על אחד מענפי העץ הסמוך משהו שנראה כמו צעיף סגול. לשם שינוי, כל ארבעת הדלתות של המכונית הזאת סגורות ומבחוץ לא נראה שקליעי כדורים נקבו את הפח שלה.

אוריאל מכוון אותו "יש לך לפחות עוד שני מטר רוורס. תיזהר לא לשרוט את המכונית הזאת. היא נראית ע'לק ממש חדישה, דנדשית."

ליד דלת המכונית זרוק זוג משקפי שמש אופנתיות ואחת מהעדשות סדוקה. אוריאל מרגיש קצת יותר מתורגל לגבי מה שמצופה ממנו ופותח את דלת הנהג. עיניו סורקות את הפנים של תא המכונית. על המושב האחורי קשור בוסטר של תינוק ולידו מונחת אריזת חיתולים קטנה ומין רעשן צעצוע צהוב. הוא מבחין גם בדובי פרווה לא גדול מקטיפה בצבע בז', בדיוק בגוון של אדמת הלס, ששעון על מסעד המושב. לדובי יש עיניים שחורות בולטות ולצווארו סרט שחור קשור כמו עניבת פפיון. על חזהו תווית אדומה בצורת לב שעליה רקום "באלו". ידו נשלחת בתנועה אינסטינקטיבית כדי לקחת את הדובי והוא מושיב אותו ברכות בכיסא של התינוק ואז הוא חוגר עליו את חגורת בטיחות.

באותו רגע מצלצל הטלפון הנייד בתא הנהג של יוסי שמכוון למצב רמקול. על הקו נמצא מרקו, הקצין הבכיר של פיקוד העורף שאחראי לכל חילוצי הרכב

בגזרה. קולו השלו בוקע מהרמקול שעל לוח המחווניים ומפר את דממת היער.

"יוסי, מה המצב? מתי אתה מסיים את הנגלה הזאת? אני צריך אותך"

"אנחנו תכף מעלים לגרר עוד רכב ויוצאים מהמתחם של המסיבה ביער.

יש פה מלא רכבים נטושים. זה איום ונורא."

"יוסי, אנחנו מודעים לזה. מסקר ראשון שעשינו באזור של המסיבה יש לפחות תשע

מאות. חבלני המשטרה עוד לא סיימו לזכות את כולם ממטענים ומלכודים."

"מרקו, אני מקווה שזק"א כבר סיימו לפנות את כל הגופות מהרכבים שאנחנו גוררים.

אחרי מה שראיתי על ההתחלה אני לא אוכל לעמוד בזה. גם הבאתי בחור צעיר

שיעזור לי"

"אל תדאג, חילקנו את המתחם למשבצות. כל הגופות שמצאנו בשטח או יריות

בתוך הרכבים בגזרה שלך כבר הועמסו למשאיות קירור והעברנו את כולן לרמלה.

החבר'ה של זק"א עשו עבודת קודש. במידה ונשארו עוד גופות זה או שלצערנו לא

מצאו אותם בסבבי החיפושים הקודמים או שאולי זה גופות של מחבלים"

יוסי נושך את שפתיו ומתאפק שלא לומר למרקו שלמרות שהוא נמצא ממש ממש

בלב הטבע, בין העצים הגבוהים ומסביב לו מרבדים של עשב ירוק מה שהוא מריח

באוויר זה ריח חריף של מוות. ממול ניתן לזהות את המצוק הגבוה והמחורץ של נחל

גרר. כבר יצא לו בעבר, בתקופות של שלום, לחלץ רכבים של מטיילים שסטו מהדרך

הראשית שעוברת ביער ונתקעו בסמוך לבתרונות של הנחל.

הפריחה שנגלתה לו ביער בחודשי פברואר ומרץ הייתה תמיד מרהיבה

ביופייה - שדות אינסופיים של כלניות אדומות כדם.

"מה אתה צריך ממני?"

"אני צריך שאחרי שתיקחו את הרכבים שחילצתם לחניון הרכבים המפונים

במושב תקומה תיסע לקיבוץ כיסופים. יש שמה רכבים שצריך לפנות"

"אתה בטוח שאתה לא רוצה שנחזור לכאן לעוד נגלה?"

"הפינוי של רכבים מכיסופים מקבל עדיפות. אני צריך מישהו שאני סומך עליו"

"בסדר. איפה וממי אני מקבל את ההנחיות?"

"תעבור דרך עמדת הגזיבו בכניסה של דרך היציאה הראשית מהחניון ותמסרו שם

כרגיל את טופסי הגרירה של שני הרכבים ואת התעודות שמצאתם בפנים לקצינה

שלנו. כשתחזרו מהחניון בתקומה תאסוף בצומת הכבישים 232 ו-242 את איציק.

הוא מילואימניק שהתנדב לעזור לנו. הוא יחכה לכם במחסום ויתלווה אליכם".

"אוקיי"

"יוסי, זאת משימה רגישה. אני חייב שתעשה אותה עוד היום. יש שם אמבולנס שרוף של הקיבוץ שמוכרחים לפנות. ותזהר בכבישים. יש חשש לחוליות של מחבלי נוח'בה שמסתובבות עדיין באזור. תעדכן אותי"

"בסדר מרקו, עליי"

מחשבה חולפת בראשו שאולי בעצם לא יזיק לו לנסוע לאתר חדש, לשאוף אוויר אחר. הוא שוב מרגיש את הגוש שמזדחל מלמטה וחונק לו את הגרון. הוא נחשף ליותר מידי זוועות בגיא ההריגה הזו של המסיבה. והעוזר הצעיר הזה שמתלווה אליו. אולי זה לא כל כך נבון מצידו לקחת אותו לכזאת משימה. מצד שני המפקדים של פיקוד העורף לוחצים על כל נהגי הגרר לעבוד כמה שיותר מהר.

אוריאל כורע על ברכיו על האדמה הצהבהבה לצד המכונית וממתין בשקט עד שיוסי יפעיל את הכננת עם הכבל שלופת את המכונית. לא ככה הוא דמיין את העבודה הזאת. הוא מרגיש שיש צללים שחורים שמהלכים בכל מקום מסביב. נראה איך יעבור שאר היום. הקצין הבכיר שהם פגשו בתדרוך שהתקיים על הבוקר ברחבה שבכניסה למתחם אמר לכל נהגי הגרר ולצוותים של זק"א שעבודת פינוי הרכבים מהמסיבה היא חסד של אמת.

הגרר נצמד למכונית המיועדת לחילוץ. יוסי פועל כעת על אוטומט וכף ידו העבה לוחצת על הידית של הכננת. הכננת מתחילה לנוע והמכונית הכחולה מתחילה להמשך בקצב האיטי הרגיל. לפתע נראה שהמכונית נתקלה במכשול כלשהוא שהיה מונח על הקרקע, כנראה בתעלונת, ואוריאל מבחין בקפיצונת קלה של הגלגלים הקדמיים. הכבל שמושך את המכונית נעצר לרגע קט והכננת כאילו משתנקת. יוסי מזדרז למשוך לאחור את ידית המנוף שלה בכדי לעצור אותה.

הוא מורה לאוריאל לבדוק מה קורה מתחת למרכב הרכב ולסלק את המכשול שמונע את גרירת המכונית לעבר משטח העמסה. אוריאל נשכב על הבטן על האדמה החולית ומזדחל מתחת למכונית כשראשו מופנה קדימה. הסנטר שלו מתחכך בגרגירי החול ובעלים שנשרו מהעץ. כהרף עין הוא זוחל לאחור וצועק לעברו של יוסי כשהוא כולו מבועת.

"אימאלה, יש פה גווייה"

מרקו

הוא אלוף משנה במילואים. הוא היה איש קבע עם עבר של שרות קרבי בכל מיני יחידות חי"ר כולל התנסות בהיתקלות עם מחבלים. לפני כמה שנים הועבר למחוז דרום של פיקוד העורף ובד"כ הוא ממוקם במפקדה במחנה רעים. כמו מרבית המילואימניקים בגיל מבוגר, ואין זה משנה אם אתה חייל פשוט או קצין בכיר, המדים הצה"ליים כבר לא הכי מותאמים למידות הגוף שהתמלא ברבות השנים. המכנסיים נופלות בחופשיות על הנעליים ונדרשת חגורה טובה שנסגרת על החור הראשון בכדי שלא יצנחו עוד למטה.

פיקוד העורף אולי לא הייתה פסגת השאיפות שלו לסיום קריירת מילואים ארוכה בקרבי. מידי פעם, בתקופות של סבבי מלחמה שב ובוער בו הרצון לפקד על פעולות מבצעיות של גדוד חי"ר מאומן. אפילו בטכסים רשמיים של הצבא מתחשק לו לשים את הכומתה הירוקה של הנח"ל ולא את הכומתה הכתומה של פיקוד העורף. אבל השנים עושות את שלהן. וגם אשתו אמרה לו שהוא כבר תרם את חלקו בשרות הצבאי.

ביום השביעי באוקטובר הוא שמע את האזעקות מוקדם בבוקר, עלה חיש מהר על המדים המגוהצים בארון וטס עם הרכב שלו לכיוון שדרות. אחרי שעקף ביום הטבח את מחסום המשטרה שהתמקם בסמוך לשדרות, ולמרות הכאוס הנורא ששרר במהלך אותה שבת, הוא המשיך לדהור דרך כביש 241 שהיה זרוע לכל אורכו במכוניות פגועות שנוסעיהם נורו. בשעת אחר צהרים מאוחרת, וכשהוא מתוח עד קצה, עלה בידו להגיע לבסיס אורים. בימים הראשונים הם התעסקו בעיקר בפינוי צירים ובסיוע לתושבים שהתמודדו עם גשם הטילים והרקטות להתפנות מהיישובים השונים. ואז אחרי כשבוע הם קיבלו את הפקודות לטפל בפינוי רכבים מהמסיבה ברעים ומיישובי העוטף.

כל שעות הבוקר הזה הוא סייר עם הג'יפ הצבאי שהוקצה לו בכבישי האזור ונכנס כמו בכל יום גם למתחם של המסיבה ברעים כדי לבדוק מה מצב הפינויים. הדרכים מכוסות במקומות רבים בסימני הפיח שהותירה השריפה של הרכבים שנשרפו, בעיקר אלו שחטפו טילי RPG או שהוצתו בכוונה על ידי המחבלים.

בתוך אתר המסיבה הרכבים הנטושים פזורים כאילו צונאמי קטלני עבר באזור והותיר אחריו עיר רפאים.

עד עתה הוא ואנשיו פינו כשלוש מאות וארבעים רכבים ועיקר המלאכה עוד לפניהם. הם גייסו דרך חברת "נתיבי ישראל" כעשרה רכבי גרר אזרחיים שעוסקים במלאכת הפינוי והחילוץ של הרכבים. "גרר יוסי" הוא אחד מהם ומרקו כבר הספיק להתיידד קצת עם יוסי שמתגורר בעיר שלו.

לרגע חולפת בראשו המחשבה על המשימה שהטיל כרגע על "גרר יוסי". פינוי האמבולנס השרוף בכיסופים. אחד החיילים שלו דיווח לו כבר אמש שהמראה נוראי.

השעה כמעט שתיים כשהוא מגיע לש"ג בבסיס. מוטלת עליו עבודה משרדית מייגעת למלא דו"חות על הפינוי ולוודא שכל הנהלים מקויימים בקפידה לכל אחד ואחד מהרכבים שמפונים. אולי הוא עוד יספיק לחטוף איזה מנה קרה ממטבח הקייטרינג. היום בשבע בערב מתוכננת ישיבה רבת משתתפים עם אנשי הרבנות הצבאית, נציג זק"א והקמב"ץ של גדס"ר גבעתי שחיילים שלה מאבטחים את הפעילות שלהם בדרכים של העוטף ועוד אנשי צבא.

ברקע נשמעים "בומים" חזקים, יירוטים של כיפת ברזל ובשמיים הכחולים מופיעות שתי פטריות לבנות שאט אט "מתפיידות". אזעקת צבע אדום נשמעת כעת בברור ועל מסך הנייד שלו מופיע שלל התראות בכל הישובים בגזרה. החיילת בעמדת הש"ג מזהה אותו ושער הברזל נפתח. הג'יפ נוסע קצת ישר ואז פונה שמאלה באיטיות לכיוון מבנה המפקדה האפור מבטון.

הזיכרון המצמרר של מה שראה אחה"צ במהלך אותה שבת נוראית צף ועולה במוחו בשעה שהוא נכנס למחנה עם רכבו.

גופות שלוש החיילים שנהרגו סמוך לעמדת הש"ג שהיו שכובות לצד הכביש כשהפנים שלהם לכיוון האספלט, שני אופנועים שחורים של מחבלים מוטלים בפניה ולידם גופות המחבלים שהבנדנות הירוקות עדיין מעטרות את ראשם והקלאצ'ים שלהם זרוקים לצידם.

יותר מכל הוא מדמיין מול עיניו את שביל הדם הכהה שהוליך מהביתן של הש"ג אל המקום שבו התמוטט אחד החיילים ההרוגים.

הוא כבר לא ילד והתמודד עם דבר אחד או שניים בחייו וכמובן שראה חיילים שמתו

בפעילות מבצעית אבל לא ככה.

הוא מחנה את הרכב לפני המבנה הטרומי הנמוך של המפקדה וכשהוא יוצא הוא מעיף מבט לרחבה המרוצפת שלפני בנין החמ"ל האטום שהפתח היחיד שקבוע בו היא דלת כניסה מפלדה. חיילת עם שער שטני אסוף בקוקו לבושה במדי ב' מגוהצים יושבת על ספסל המתכת ומעשנת סיגריה. גם שם נהרגו כמה חיילות וחיילים שיצאו מהמבנה המוגן של החמ"ל בכדי להגן על הבסיס שלהם. בינתיים הספיקו לשטוף את הכביש הפנימי וגם את הרחבה הפנימית שליד מבנה המפקדה מעקבות הדם ולרגע נדמה שכל זה לא באמת התרחש במציאות. איך שצינור מים שבקצהו זרנוק וקצת שמש מחייכת יכולים לברוא עולם אחר.

כשהוא נכנס בדלת של ביתן המפקדה הפקידה מברכת אותו לשלום ושואלת אם להכין לו קפה שחור כרגיל. הוא מניד את ראשו וישר נכנס לחדר הקטן.

איציק הוא אדם דתי משוב קהילתי בצפון המדינה, קצין שריון לשעבר שגם נפצע קשה בלבנון. למרות גילו שנושק לשישים הוא התנדב לשרת בצבא במלחמה והצליח בעזרת קשרים להתחיל רשמית ולהפוך לחייל מילואים אצל מרקו בפיקוד העורף. הוא מרכיב משקפיים ואיננו טורח לסרק את שער ראשו המתבדר.

מדי הב' שלו מקומטים ועל כותפות חולצתו הצבאית אין סימני דרגות. הוא חייל פשוט שרק מבקש לסייע בכל מה שאפשר.

התחביבים שלו הם כל מה שקשור לחוויות "אקסטרים" והתנסות בספורט מסוכן: צלילה, טיסה ב"באקאי", רכיבה על אופנועים גדולים, סקי מורדות, נהיגת שטח ב4*4. לא זה וגם לא העובדה שהוא בן להורים ניצולי שואה ונחשף לסיפורים של אבא שלו ואף נסע אתו לטיול שורשים בהונגריה שכלל את מחנה ההשמדה באושוויץ בירקנאו הכין אותו להתמודד עם הזוועות שחווה בהגיעו בחלוף מספר ימים ממתקפת הרשע של החמאס בדרום לעוטף עזה.

הוא הגיע למילואים עם הג'יפ המאובזר שלו ובימים הראשונים עסק בפינוי צירים למעבר ועזרה לאנשי זק"א. המון גופות, שלולית של דם בתוך רכבים והריח של הדם בכל מקום.

כעת הוא מחכה בצומת, בצד הכביש לפני המחסום, לרכב הגרר של יוסי על מנת ללוותו ולנסוע ביחד לקיבוץ כיסופים על מנת לפנות את האמבולנס השרוף של הקיבוץ שאמור להימצא ליד המרפאה.

מרקו כבר הזהיר אותו מראש שהמראה של האמבולנס ושל הבתים ההרוסים מסביבו קשה. מהאמבולנס הזה פינו לא פחות מעשר גוויות. כשהגיעו כוחות הצבא התנהל שם עם המחבלים קרב קשה ונדרשו לא מעט שעות כדי לטהר את השטח. הוא מזהה במראה הצדדית את הגרר האדום של יוסי מתקרב לעברו. הוא מאותת לו בעזרת הווינקר השמאלי. יוסי נצמד לצידו ואיציק מסמן לו דרך החלון שלו לנסוע אחריו.

יוסי נוהג במכונית הגרר קרוב מידי לג'יפ ה"גלדיאטור" האפור של איציק שעליו הורכבה "צ'קלקה". השעה כבר ארבע אחר הצהריים והוא רוצה לבצע את הפינוי של האמבולנס, האחרון שמתוכנן ליום זה, כמה שיותר מוקדם ולסיים את היום הארוך. זה לא שהוא עייף פיזית אבל הוא מרוקן נפשית. ברדיו נשמע ספק שיר ספק פיוט של ישי ריבו ואוריאל שיושב לצידו מפזם אותו חרישית. לפתע נראים נחשי אור עקלתוניים שמטפסים לשמיים מהכיוון של רצועת עזה ונשמעים הדי פיצוצים.

"טילים של החיים" מפטיר אוריאל כשהוא מהדק את הווסט שלו ומצטנף במושב. הוא מתפלל שבורא עולם ישמור עליו אולי בזכות התפילין שהוא מניח בכל בוקר מאז הבר מצווה.

"אל תדאג, אלו רקטות ארוכות טווח, בדרך לאזור המרכז. אבל צה"ל מיירט כמעט את כולן".

הם נוסעים בכביש 234 ששדות פלחה חרושים משתרעים משני צידו ומידי פעם ניתן לזהות גם מטעי אבוקדו. בדרכי העפר הצדדיות הם מזהים את ה"האמרים" של חיילים עם קסדות ונשקים. על הכביש בצומת רעים ניכרים סימני פיח וחריכה. הם פונים דרומה לכביש 242 וממשיכים בנסיעה הקצרה לעבר הקיבוץ. סמוך לפנייה ימינה לשער הקיבוץ עומד שלט חוצות גדול ועליו כתוב: "קיבוץ כיסופים-קיבוץ רב דורי מתחדש שעלה על הקרקע ב 1951 מזמין משפחות להיקלט בו".

קהילה עשירה, מערכת חינוך מעולה מרחבים עם נוף אין סופי, ענפי חקלאות מגוונת וכר פורה ליזמות"

הם עוקבים אחרי הג'יפ של איציק שמחליף כמה מילים עם המילואימניק ששומר בשער הכניסה חשמלי של הקיבוץ, שער מתכת שצבוע בצהוב כמו כל השערים ביישובי הסביבה.

הם נוסעים אחריו באיטיות מסתכלים בזהירות בבתי הקיבוץ ויוסי קולט שלט עץ קטן בצורת אליפסה שעליו חרוטה בלבן המילה "מרפאה" כעבור שתי דקות הם מגיעים לרחבת חניה קטנה שלפניה שלט עץ עם הכתובית "מרפאת הקיבוץ". ולידו ספסל עץ. על חזית המבנה החד קומתי של המרפאה יש שלט עם הכיתוב "כללית - שירותי בריאות".

כלב חום לבן קטן, כנראה מעורב, מגיח לפתע מצד שמאל של הבניין ומתקרב לספסל. הוא נראה מפוחד מאד ומעיניו ניבט מבט של מי שמתגעגע לבעליו.

יוסי מסב את המבט לצד שמאל של הרחבה ולפתע זה מכה בו: אמבולנס אזרחי לבן במקור, מסוג שברולט, שרוף לחלוטין ניצב בעמדת חניה שצמודה לקיר המרפאה כשפניו לכיוון היציאה. האמבולנס שרוף לגמרי ומפויח באזור של הקבינה וגם חלק מהתא האחורי שחור כמעט כולו מסימני פיח חוץ מסמל של מגן דויד אדום שנותר באורח פלא כמעט כפי שהיה במקור.

כשהוא יורד מהגרר והולך לאמבולנס הוא מבין מיד את מה שארע שם. האמבולנס חטף נט מטווח מאד קרוב שפגע בצד הימני של המנוע ואז התלקח והתפוצץ. למרות הפח העבה יש לא מעט חורים של כדורים שפילחו אותו.

על רצועת הדשא מפוזרים עשרות תרמילי רובה שירו המחבלים אל האמבולנס וגם לכיוון המרפאה. הצמיגים נשרפו לגמרי ונותרה רק שלדת המתכת של הג'אנטים. הוא מקיף את הניידת ומגיע לצידו האחורי. שתי הדלתות האחוריות נוטות על צידן ופעורות לרווחה. על רצפת הניידת יש סימנים של שלולית עצומה של דם שנקרש. איציק מצטרף אליו. "היה פה רצח מתועב, מפלצות. אחד הלוחמים שהיו פה הוא קרוב משפחה שלי. האמבולנס היה עמוס פצועים והפרמדיק ביחד עם האחות של הקיבוץ התכוונו לפנות אותם ואז הם באו וירו בכולם ופיצצו את האמבולנס. בלי רחמים"

אוריאל ירד בינתיים מהגרר ומהסס אם להתקרב לאמבולנס השרוף שמטיל עליו אימה או עדיף שהוא יחכה להוראות.

"הבני כלבה האלה. צריך להרוג את כולם"

איציק לוחש לו "חטף שני RPG . החבר'ה של זק"א הוציאו מפה אחד עשר גופות. בתוך האמבולנס היו שבעה פצועים ופה ברחבה הם רצחו עוד ארבעה" הוא מכחכח בגרונו: "יכול להיות שהאפר שעל רצפת האמבולנס גם מכיל רקמות של אנשים. חייבים להעיף מכאן את האמבולנס השרוף הזה כמה שיותר מהר. זאת עדות יותר מידי טראומטית"

יוסי מרגיש כיצד הדם קופא בתוך עורקיו ולוקח נשימה עמוקה.

"אוריאל צריך להתארגן, קודם הכבל מתכת. נשתמש רק ברמפה התחתונה ביחד עם משטח הארכה"

אוריאל מבחין לפתע בכלב הקטן שמקשקש בזנבו והולך בעקבותיו לעבר קבוצת השיחים שבצד השני של האמבולנס השרוף.

לפתע הוא רואה משהו שרוף שמונח ליד הגלגל של האמבולנס שריח חריף עולה ממנו ומכה בו בכל חושיו במלוא העוצמה. כשהוא מתקרב הוא מבין שזאת כף יד אדם עם חמשת האצבעות פתוחות כאילו שהיא זועקת לעזרה. הוא מסב את ראשו הצידה ומקיא את נשמתו בשיחים.

השעה עשר וחצי בלילה ומרקו נשען לאחור על מסעד הכיסא בחדר המשרד הצנוע שהוקצה לו.

מימין כוננית מתכת אפורה ועל השולחן מחשב שולחני עם מקלדת מיושנת ומכשיר טלפון קווי.

הוא חזר לפני כמחצית השעה בלבד מהשיבה של צוות היגוי לפינוי הרכבים. כל גופו דואב והראש מתפוצץ אבל עליו לסיים את דו"ח המצב על פינוי הרכבים מאתר המסיבה, מהכבישים ומכל יישובי האזור. בספירה שביצע צוות מיוחד של אנשיו שסרק את כל האזור נספרו כאלף חמש מאות רכבים פרטיים שננטשו על ידי בעליהם בין שהם נפגעו או מתו ובין שהצליחו לברוח. מצב הרכבים נע במנעד רחב מאד, החל ממיעוט רכבים שנמצאו כמעט שלמים ואפילו עם המפתחות בסטרטר, רבים אחרים שבורים ומנוקבים כמו מסננת מכדורי הקלאצ'ים והמקלעים הכבדים וכלה בארבע מאות רכבים לערך שרופים ללא הכר שרק שילדת המתכת שרדה את החום הלוהט שהתיך אפילו את צלחות המגנזיום שעל הגלגלים. בחלק מהרכבים השרופים הללו קיימת סבירות גבוהה שהאפר שנותר בהם ונדבק לרצפה מכיל

רקמות אדם של החללים.

נציג הרבנות הסביר שיש חשש לכך ששרידים של המתים נותרו ברכבים הללו ולכן חובה עלינו על פי ההלכה להביא אותם לקבר ישראל כפי שעושים גם עם גפיים ואיברים חיצוניים אחרים שנקטעו. הוא יודע שאשתו מחכה לטלפון ממנו ולשמוע שהכול בסדר אצלו אבל הוא עוד לא מסוגל לעשות את השיחה היומית. היא והילד הצעיר שלהם יצאו מהעיר שלהם שנמצאת תחת איום הרקטות והם מתארחים אצל משפחתה בעיר מקלט שממוקמת בחלק הצפוני של שפלה החוף.

אפילו שאשתו מכירה אותו כבר למעלה מעשרים שנה ועוסקת במקצוע טיפולי, בכל יום שעובר נהיה לו קשה יותר לשתף אותה בחוויות הקשות שהוא עובר ובסיוטים שחוזרים אליו לפעמים בלילה. בינתיים הוא מכניס את כל המראות ואת התחושות למגירה שאולי יום אחד תיפתח. נציג הרבנות בצוות ההיגוי של פינוי הרכבים הודיע בישיבה שיש למצוא בדחיפות מקום לחפור מחפורת גדולה או למצוא מחצבה נטושה ששם יקברו את כל הרכבים השרופים ובכך בעצם לקיים את הלכות הדת. שאר הנוכחים מתפלצים למשמע התוכנית וההבנה המטלטלת שעשוי לקום פה קבר אחים ענקי עם אנדרטה מקברית עשויה גרוטאות ברזל כמו בגרואנד זירו של מגדלי התאומים בניו יורק.

אבל אז, הסא"ל במילואים שהשתתף בישיבה מטעם חיל הלוגיסטיקה ואדם דתי, הגה רעיון שעדיף לשאוב את האפר מכל הרכבים השרופים ולקבור אותו באדמה בקבר אחים.

כמי שהיה כפי הנראה "תלמיד חכם", הוסיף ונימק שלקבור את המכוניות עם שרידי רקמות בתוכן פירושו למעשה לקבור את המתים בארונות קבורה ממתכת מה שמנוגד בתכלית לדיני הקבורה ביהדות. מהר מאד הם הריצו טלפון לרב הצבאי הראשי והפתרון של שאיבת האפר של החללים אושר מיידית.

עוד רגע הוא יתקשר לאשתו שבטח כבר דואגת לו אם כי מה שהיה רוצה לעשות עכשיו יותר מכל זה לנגן בגיטרה שלו את שיר הרוק האלמותי

smoke on the water של להקת Purple Deep ששורת הפזמון שלו מתנגנת לו כעת בראש ב"פול ווליום".

Smoke on the water, a fire in the sky, Smoke on the water

מחר בבוקר הוא חייב לטפל דחוף, אבל דחוף, ברכש של שואבי אבק תעשייתיים ועוצמתיים, אלה שמשתמשים בהם במכונים לשטיפת רכבים בכדי לתת אותם לצוותים של הרבנות הראשית על מנת שיעברו בכל הרכבים השרופים וישאבו מתוכם את כל האפר.

"כי עֲפָר אתה ואל עֲפָר תשוב"...

הסיפור מלוסס אן שימה
עם ג'וני צ'ילין, מלשל ג'נייס, גקסו, זא"א נא

אחי אתה שומע אותי, המלחמה הזאת היא מלחמה של קונפליקט. אני כמובן רוצה לשרת ולתרום למדינה אבל מצד שני מה עם המשפחה והחברים אחי, מה עם הילדים שעוד יהיו לי ויגדלו לי על אדמת הארץ הזו שלי. זו מלחמה של קונפליקט מבחינתי אחי אתה שומע אותי. שתבין התקדמתי בצבא, אני גאה בשירות שלי ובעיקר בשירות המילואים, כי ברמת העקרון עשיתי י"ג בהנדסה ולגמרי נעתי ונדתי כמו לולב ברוח סופה, הייתי פליט בעתודה המשעממת הזאת, והבנתי שאני לא בנאדם של אוניברסיטה, ויותר מכך אני לא בנאדם של משרד, אני אוהב להיות לוחם, אני צריך להיות לוחם, זו השליחות שלי אני מרגיש אותה בדם ובווריד.

אז בשירות המילואים שלי אני משבש מערכות ניווט לווייני, משבש את הג'יפיאס, את כל התדרים האלה שיש. אני עובד עם מכשיר בגודל טיל ואם אני מזהה למשל רחפן לא תקין אז מטרתי היא להפיל אותו מיד לקרקעית ואז הכול בסדר אחי. אבל יש מקרים אח שלי היקר, שאני יכול במינימום לאכול את עצמי, לכרסם את הבשר שלי, ובמקסימום להעלות שאלות עקרוניות אתה מבין חיים שלי. דוגמאות יש לשובע בעיקר מצפון הרצועה אבל גם מתוך הארץ, אתה שומע חיים, אני יכול לתת לך שמות של מקומות אם זה עוזר לך, למשל לפני שבוע בכפר עזה, פלוגת העורב נ"ט היו שם דרוכים כמו עשרות אלפים בתוך קופסא של meg, אני בא לעזור להם, לתקן ולבדוק את העדשות, ואתה שומע חיים, ראינו בתים הרוסים, הרחנו ריח אבק שריפה, הרחנו ריח בשרים חרוכים. אני מנסה להמשיך להדביק את קצב הפלוגה ומרגיש את ריח הבשר החרוך נדבק לגופי שלי, או הריח של האבקה שדבק בי, ואני מוצא את עצמי אומר בלי כוונה תחילה "יש פה ריח של אבקת שריפה", והחייל שלידי מסתכל עליי, מגלגל עיניים ואומר "לא, זה ריח המוות". ריח של חלקיקי גופות מדממות ומעיים רוטטים על החול על הכביש על השביל, מרוחים בכל מקום אשכרה. קיבלתי מכה רצינית לפרצוף כי אנחנו באנו להילחם כדי להחזיר יישובים שלנו, כלומר אנחנו נלחמנו בתוך הארץ שלנו, באדמה שלנו ולא של אחרים. הייתה בי ציפייה שהלחימה והמראות באדמות הרצועה יהיו קלות יותר אבל מהר

מאוד הבנתי שכפר עזה וכל שאר האדמה, שהמקומות שלנו היו בדיחה. המשכנו להלחם באויב גם בבית חנון, עוד שם של מקום ברצועה, שם תפסנו שני בתים והיינו צריכים לתצפת כגוש אחד כדי שהאויב לא יתקוף אותנו. התמקמנו ליד בתים יחסית קרובים לגדר שלידם אתה ממש יכול לראות את השיגורים. ואז אני כמובן עזבתי את העדר החיילי, והלכתי לכיוון אחד הבתים לעזור עם הקשרים, עם התדרים.

בעוד אני מתקרב לכניסה של הבית, אני מרים לרגע את המבט וקולט עצם כלשהו ששורט את האוויר, מן גוש ברזל מוארך שמשמיע שריקה שורפת אוזניים. העצם מעמיד אותי ואת כל האחרים באמצע הצומת, בוהים בחלל האווירי הסמיך, עד שהעצם נופל על השביל, החול משפריץ למעלה, ואנחנו רואים ומבינים שמדובר בפצמ"ר. קפאנו ובהינו במה שקורה, היינו לגמרי בתוך הרגע הזה. חיכינו לפיצוץ ולא היה כלום ושום דבר. רצנו מהר-מהר לאחד הבתים ואז פתאום הגיע הבום. הכול קרה כל כך מהר אח שלי, שכבר לא הבנתי מאיפה הוא הגיע, מבחוץ או מבפנים, אבל מאיזושהי אדמה או מאיזושהו מקום זה בטוח. מקומיים וגם חיילים ברחו, פשוט קמו וברחו במן אינסטינקט הישרדותי - ומי שלא הספיקו נהרגו.

אני לא שמת לי לב באותו הרגע אבל כנראה שגם ברחתי בשבריר השנייה שבה נכנסתי, וראיתי בחוץ באוויר כתמי דם מופשטים ולא מדויקים, ללא קווי מתאר ברורים. הכול היה אדום ומיוזע ויחד עם זאת קפוא, רק הנדנדות זזו והשמיעו חריקות בתוך כל דממת המוות.

אספתי את עצמי ומצאתי לי דרך-לא דרך בתוך השדה האדום הרוטט, עד שהבחנתי בחבר טוב שלי, קשב בסייעת, ביצע פזצט"א עלובה, נשכב על הרצפה, נשכב על חתיכת סלע. דידתי אליו ועשיתי פזצט"א עליו, אני הרבה יותר רזה ממנו, ושמעתי את הנשימות הכבדות שלו, את ריח החומצי של הזיעה, שלא ידעתי אם היא הייתה שלו או שלי או אולי כבר התערבבה. ואז נזכרתי בריח הזה, ריח השריפה מכפר עזה, ריח אבקת המוות. ואז הבנתי שאנחנו לא שוכבים על סלע, אנחנו שוכבים על חתיכת גופה. אני לא ידעתי אם החבר שלי הבחין בזה, כי לא אמרתי לו כלום ושום דבר, פשוט המשכנו ככה לשכב.

באותו רגע אחי הבנתי על בשרי כמה אני יכול למות פה, פשוט להיות מרוח מרוסק ודרוס פה על האדמה. "אני יכול למות פה", "אני יכול למות פה" אמרתי לעצמי במנטרה, מוות מהיר ופתאומי, לא מבוקר איטי או אפילו גוסס. שמעתי את הפחד שמכרסם בי, הבנתי את הסיכון הגדול, ואפילו לא שאלתי את עצמי שאלה עקרונית, עדיין המשכתי בלחימה אח שלי.

למחרת אמרו לי שוב להיכנס למקום הזה, לרצועה, צריך לספק תקשורת מבפנים בצורה הכי טובה וחלקה. האמת אחי אחרי בית חנון כבר הייתי מבואס על עצמי, או אולי פחדתי על עצמי אני כבר לא ידעתי ולא הרגשתי, אבל אמרתי "עוד נסיעה מבצעית, יאללה בקטנה". בשעה שלוש בצהריים, ביום שמשי עם ראות מפתיעה, כבר היינו במעבר ארז, חיכינו להיכנס. אחרי הבדיקות שהתעכבו בכניסה, לבסוף עברנו את הגבול. אני זוכר שבמעבר כבר אמרתי לעצמי "הנה, אני נכנס שוב למקום הזה, לאדמה, אני יודע לתפעל את הנשק, אני יודע להגן על עצמי".

אנחנו עוברים דרך הכביש הראשי, דרך צלאח א-דין הארוך, המייגע, כביש הערבה אחי זה בדיחה לידו, אבל במקטע מסוים אני כבר לא זוכר, משום מה הכביש נקטע. אין דרך, יש רק צומת וציר, אולי מעגל תנועה. אני לא ידעתי איפה באמת אנחנו נמצאים, איפה באמת אני נמצא, וזה לא היה רק בגלל העשן, פשוט לא היה ברור המיקום, האם הייתה לו אדמה או דרך או מקום, אם בכלל הייתה בו ספציפיות. ופתאום אני קולט מראה הזייתי אח שלי, מראה שהוא מעבר לכל תפיסה חושית - הכול נצבע אפור עכור, חלקיקי האוויר האפרפרים עמדו, לא זזו, ומבעד להם נגלו מספר שלדים בסיסיים של מבנים אפורים, רבים מהם כבר התמוטטו, והשלדים שנותרו לא היו ישרים, הם לגמרי היו עקומים. הייתי מהופנט מההריסות, מהכמות העצומה שעשינו שם, זה היה מראה שברירי הרבה יותר מגוש הדם המופשט.

לא דמיינתי בחיים שאראה מקום במצב כזה. מה שהיה אמור להיות עיר עם בתים ועצים, הפך להרס אפור אפוף רפאים. עיר רפאים ללא רוחות רפאים. כי לאיפה הן נעלמו כל הגופות, שאלתי את עצמי. לא היו בכלל גופות אחי, לא שרועות ומרוחות על האדמה, גם לא טמונות מתחתיה. לא היה צריך לראות כדי לדעת את זה, אפשר היה להרגיש את התדר שבתוך ההרס. האזור ההרוס כולו הפך כאילו "רגיל", במידה מסוימת אפילו סטרילי.

השאלות העקרוניות תקפו אותי אחי, זה היה צו השעה. איך אפשר להתמודד מול דבר כזה? נכנסה בי תחושה עמוקה של אי נוחות, אפילו מועקה. לא נתפס לי בראש איך אפשר להילחם בנו, איך אפשר לעשות בנו מעשים רצחניים שכאלו. לכן השכל אומר שחייבים להמשיך להגן. חייבים להמשיך כי אם אני לא אמשיך אז הילדים שלי ימשיכו, פשוטו כמשמעו. לא אשכח את דברי אמא שלי לפני עשרים שנה "כשאתה תהיה גדול כבר לא יהיה צבא". עכשיו אני יכול לצחוק על זה אחי, אבל אני רוצה להגיד את המשפט המוחשי הזה לילדים שלי. לא משנה כמה קונפליקטים יהיו לי אחי וכמה חרא אני אוכל במלחמה הזאת, כל עוד יש איום על הבית אני אמשיך, ואנחנו כולנו נמשיך, כי האם יש לנו בחירה קיומית אחרת? אני שואל אותך, אחי.

אבל יחד עם זאת אח יקר, גם מצאתי את עצמי חושב על האויב. אתה לא יכול להיות לוחם טוב אם אתה לא לומד מול מה אתה נלחם ומול מי אתה נלחם. הם יושבים ורואים ושומעים ומרגישים את הדברים על בסיס יומי, על בסיס של שנים. איך זה יכול להיות שהם חווים את כל הדברים ועדיין לא מפחדים, ואפילו ממשיכים ורוצים ומתעקשים להילחם? שאלתי ועדיין לא מצאתי את התשובה אחי. אני גם שונא את האויב וגם מרחם עליהם.

לפתע נתקפתי בעייפות עצומה. מצאתי את עצמי נשכב ונרדם באזור הסטרילי, חולם חלומות על מקום ערטילאי, מעורפל.

שבעה באוקטובר

עזר נצח ימים טובים מאליה,

עזר נצח ימים טובים הוי אורי.

שורשינו יעמיקו טאע

כמו ארזים בוד...

עזר נצח

עזר נצח

עזר נצח

עזר נצח

עזר